

Nº89 (24.371)

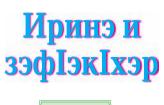

2022 гъэм бадзэуэгъуэм (июлым) и 28, махуэку

2-нэ нап.

2-нэ нап.

Псоми ефІэкІыу икІи бэшэчу

3-нэ нап.

«ЦІыкІураш»

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ЩІыхь тхылъыр Щоджэн Ю. Хь. етыным и ІуэхукІэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и

Указ Илъэс куэд лъандэрэ хьэлэлу зэрылажьэм папщІэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ЩІыхь тхылъыр етын Щоджэн Юрэ Хьэсэн и къуэм - Щіэныгъэхэмкіэ Урысей академием и академикым, ЩІэныгъэхэмкІэ Урысей академием мэкъумэш щіэныгъэхэмкіэ и къудамэм механизацэмкіэ, электрификацэмрэ автоматизацэмкіэ и секторым и унафэщіым.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КІУЭКІУЭ Казбек Налшык къалэ 2022 гъэм бадзэуэгъуэм и 25-м

ЯгъэлъапІэ академик Щоджэн Юрэ

ЩІэныгъэхэмкіэ Урысей академием (ЩІУА) и академик Шоджэн Юрэ КъБР-м и Іэташхьэ КІvэкІvэ Казбек лэжьыгъэ Іуэхукіэ хуэзащ. Зэіущіэм хэтащ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал мэкъумэш академием и ректор Апажэ Аслъэн

ІЭТАЩХЬЭР Щоджэным ехъуэхъуащ ЩІУА-м «Электрификация сельского хозяйства» ІэшІагъэмкІэ академикыу зэрыхагъэхьам папщіэ икіи фіыщіэ хуищіащ урысей щІэныгъэм хэлъхьэныгъэшхуэ зэрыхуищІым щхьэкІэ. «Къэбэрдей-Балъкъэрым и шІэныгъэрылажьэхэм апхуэдэ утыкушхуэхэм зэрызыщагъэлъагъуэм хуабжьу мыхьэнэшхуэ иІэщ», - къыхигъэщащ КІуэкІуэм.

«Си ехъулІэныгъэхэм лъабжьэ яхуэхъур Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэр дэІыгъынырщ», - жиІащ Що-

ЩІУА-м и академикым курыт щІэныгъэр щызригъэ-гъуэтар Шэджэм-1 дэт школырщ, ехъулІэныгъэхэр иІэу къиухащ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетыр, иужькіэ Москва Ломоносовым и ціэр зэрихьэу дэт университетми и зэф эк ым щыхигъэхъуащ.

Щоджэныр егъэджэныгъэ, щІэныгъэ Іуэхухэм илъэс 36-рэ хъуауэ хэтщ, щІэныгъэ лэжьыгъэу 237-рэ и Іэдакъэ къыщІэкІащ. Мы зэманым ар Мэкъумэш щІэныгъэхэмкІэ Урысей акалемием и къудамом опектрификацомро автоматизацэмкІэ и секторым и унафэщІщ.

Мэкъумэш Іэнатіэр электрификацэ щіынымкіэ, гъавэгъэкІыным ехьэлІа Іуэхухэр автоматизацэ щІынымкІэ урысей ІэщІагъэлІ пашэхэм Щоджэн Юрэ ящыщщ. Дуней псом къыщацІыху жыпІэмэ, ущыуэнукъым. Къыдэлажьэхэм пщіэшхуэ къыхуащі, къэралым и щіэныгъэлі

лъэрызехьэхэм Іуэху ядищІэу къогъуэгурыкІуэ. Щоджэн Юрэ жиlащ щіэныгъэлі ныбжышіэхэм гулъытэ зэрахуищіыр. Щіэныгъэ, инновационнэ зэфіэкіыр хэгъэхъуэным, технологие и лъэныкъуэкІэ ди къэралыр зыми щымыгугъыу щІыным теухуауэ УФ-м и Президентым игъэува къалэнхэр зэф эгъэк ыныр и пщэрылъ нэхъыщхьэу къызэрилъытэр игъэбелджылащ абы.

КІуэкІуэмрэ Щоджэнымрэ тепсэлъыхьащ республикэм ис щіэныгъэлі ныбжьыщіэхэм я зэфіэкіыр хагъэхъуэнымкІэ иджыри Іэмалхэр къахузэгъэпэщыным, щІэныгъэ унэтІыныгъэхэм зегъэужьыным. Абы теухуауэ дяпэкІи зэгъусэу зэрызэдэлэжьэнур жиlащ lэтащхьэм.

Кіуэкіуэм а махуэм іэ щіидзащ илъэс куэд хъуауэ хьэлэлу зэрылажьэм папщ э Щоджэн Юрэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Щыхь тхылъыр етыным теухуа унафэм

ЩІыналъэхэм щызэфІагъэкІхэр

КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек къалэ, зэрирыкъур зэрагъэлъэпіэнум, псэупіэ-ком-**айон администрацэхэм я унафэщіхэр хэту** мунальнэ хозяйствэмкіэ Іэнатіэм бжьыхьэрайон администрацэхэм я унафэщіхэр хэту «щІыналъэ сыхьэт» иригъэкІуэкІащ.

ЗЭІУЩІЭМ щытепсэльыхьащ 2022 гъэм къапэщылъ лъэпкъ проектхэр, федеральнэ, республикэ программэхэр зэрагъэзащІэм. Къэбэрдей-Балъкъэрым и щІыналъэхэм лъэпкъ проектхэр зэрыщызэф ахымкіэ, къэралым, КИФШІ-м къыщекіуэкіхэм еплъытмэ, республикэр пашэхэм яхэтщ. Шыщхьэују мазэм зэфіагъэкіыну я мурадщ «Формирование комфортной городской среды» лъэпкъ проектым хыхьэу ирагъэкіуэкі лэжьыгъэхэр. ЩІыналъитхум жылагъуэр щызэхуэс щІыпІэу 13 зэlузэпэщ щащіынуш. А зэманым ирихьэлізу «Культурная среда» проектымкіз ирагъзкІуэкІ Іуэхухэри нагъэсыжынущ, апхуэдэуи «Дэтхэнэ зы сабийми и ехъулІэныгъэ» проектымкіэ спортзалхэм щызэфіаххэр зэфіагъэкІынуш. Пэжьыгъэхэр псори зэрау(выхуам тету йокІуэкІ.

публикэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси 100 ну.

Зэраубзыхуам тету зыхуагъэхьэзыр унэ, Іуэхущіапіэ гъэплъыгъуэми. Апхуэдэу Кіуэ-кіуэ Казбек пщэрылъ ящищіащ жэуалыныгъэшхуэ яхэлъу кІэлъыплъыну псылзэ къэкіуэнкіэ зэрыхъунум, піашіэгъуэкіз Іуэхур зэфІэгъэкІын хуей хъумэ, абыкІэ «ЩІыналъэ сыхьэтым» къыщаютащ рес- жэуап зыхь Іуэхущіапюхэм зэдэууэ ядэлэжьэ-

щіымахуэ піалъэм зэрызыхуигъэхьэзырым теухуа Іуэхугъуэхэри. Щхьэхуэу къытеувыlащ къуажэ школхэр сыт и лъэныкъуэкlи зыхуей хүэзэү зэгъэпэщыжыным, жылагъуэхэр псыкІэ къызэгъэпэщыным, апхуэдэуи псы къиуахэм зэрыпэщІэтыным теухуахэм. Школхэр зэ-Іузэпэщ щіыныр республикэм и ізтащхьэм и нэіэм щіэтщ. Кіуэкіуэм иригъэкіуэкіа «Щіыналъэ сыхьэтым» кърикІуам ипкъ иткІэ, КъБР-м и Правительствэм пщэрылъ щащащ абыхэм щекіуэкі лэжьыгъэхэм я фіагъым, и чэзум зэфІэгъэкІыным ткІийуэ кІэлъыплъыну, къищынэмыщІауэ, хухаха мылъкур иримыкъумэ, абыкіи зыщіагъэкъуэну.

Тхьэмахуэм щэ къыдок!

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэм къызэритамкіэ

щыхагъэгъуазэ

ЩІалэгъуалэми зи ныбжь хэкІуэтахэми

лэжьыгьэ Іуэхукіэ хуэзаш «Урысей зэ- Ар къыхэзылъхьахэм къалъытэ хабзэшіэм къуэт» партым къыбгъэдэкныу Къэрал и фіыгъэкіэ колледжхэм я мылъкур бэ-Думэм хэт Родинэ Викторие. Зэјущјэр нэхъыбэу теухуат щІалэгъуалэ политикэмрэ зи ныбжь хэкіуэтахэм зыщіагъэкъуа зэрыхъунумрэ.

• И уасэр зы тумэнщ

РОДИНЭ Викторие хэтщ лэжьыгъэр къызэгъэпэщынымкІэ, социальнэ политикэмрэ ветеранхэм я ІуэхухэмкІэ Къэрал Думэм и комитетым. Депутатыр КъБР-м и УнафэщІым хутепсэлъыхьащ и къалэнхэр зэригъэзащіэм, ціыхухэм я гъащіэр нэхъыфІ хъун папщІэ яубзыху хабзэщІэхэмрэ проектхэмрэ зэрыхэлэжьы-

Псалъэм папщІэ, Родинэ Викторие яхэтщ курыт еджапІэхэр къаухауэ къэпщытэныгъэхэм ехъуліэныгъэкіэ пхыкіа ныбжьыщІэхэм, псом хуэмыдэу, узыншагъэ ІуэхукІэ щыщІэныгъэ зиІэхэм, ахэр дэчыхыныгъэ хабзэм», - жиІащ Кіуэкіуэ Казбек. яІзу колледжхэмрэ техникумхэмрэ щІагъэтІысхьэну къыхэзылъхьа депутат гупым. Иужьрей зэманым ебгъуанэ классыр къэзыухауэ техникумхэмрэ колледжхэмрэ нухэм. Республикэм жьы хъуахэм япыщІа щІэтІысхьэхэм я бжыгъэр нэхъыбэ зэрыхъуам тепщІыхьмэ, а жэрдэмыр зи чэзу

цІыхубэ гъащІэм хэзэгъэныр нэхъ къызытехьэлъэ апхуэдэ еджакіуэхэм и нэіэ щатригъэтынур щІэтІысхьэгъуэм и закъуэкъым, атІэ лэжьыгъэм щыпэрыувэкІи защІигъэкъуэнущ. Зи гугъу тщІы зэхъуэкІыныгъэхэр зыхэува, «УФ-м егъэджэныгъэр зэрыщекlуэкlым и lуэхукlэ» хабзэр къащтэри, мэкъуауэгъуэм и 14-м къытрад-

Адрей депутатхэм я гъусэу, Родинэ Викторие елэжьащ щрагъаджэ, лэжьыгъэм колледжхэм, зыхуэунэтіам елъытауэ, Іуэхущіапіэм фей- жыджэру зэрыдэлэжьэнур, сыт и лъэны-

Бадзэуэгъуэм и 26-м КІуэкІуэ Казбек щІагъэкІыну хуит зыщі хабзэм и проектым. гъуэну, егъэджэныгъэри ирагъэфІэкІуэну Іэмал ягъуэтыну, ІэщІагъэлІхэри зыхуей нэхъ хуэзауэ ягъэхьэзыру, ахэр ІэнатІэм пэрыувэнымкІи щхьэпэ хъуну. Хабзэр япэ едэіуэгъуэм пхыкіащ.

«ІэщІагъэ щрагъэгъуэт курыт еджапІэхэм я пщІэр хохъуэ. Экономикэр лэжьыгъэм фІыуэ хэзыщІыкІ ІэщІагъэлІхэм хуэныкъуэщ. ЩІалэгъуалэм ящІэн ягъуэтын зэрыхуейми епхащ а Іуэхур. Аращ иужьрей зэманым колледжхэм къыщызэlутх лъэщапіэхэр зэрыхъукіэ іэщіагъэліхэм ейм пэгъунэгъуу щІэтщІыр. ІэщІагъэ щызэрагъэгъуэт курыт еджапІэхэр къэралым нэхъ гулъытэшхуэ зыхуищІхэм ящыщщ. Дыгъуасэ Президентым Іэ щІидзащ ІэщІагъэ езыт курыт егъэджэныгъэм и махуэр илъэс къэс жэпуэгъуэм и 2-м ягъэлъэпІэну зыубзыху

Зэхуэзахэр тепсэлъыхьащ зи ныбжь хэкІуэтахэм піалъэ кіыхькіэ якіэлъыплъыну Іэмал ягъуэтын папщІэ зэфІэбгъэкІ хъугеронтологие ІуэхущІапІэр щолажьэ, зи ныбжь хэкІуэтахэм щыкІэлъыплъ, щагъэхъуж унэхэр щыІэщ, я унэ щІэсыжуи Родинэ Викторие школыр къэзыухауэ дэlэпыкъуэгъухэр хуагъакlуэ. А псор лъабжьэфі хуэхъунущ Іуэхур нэхъри ира-гъэфіэкіуэным. Къищынэмыщіауэ, жьы хъуахэр піалъэ кіыхькіэ къэралым и нэіэ щіэту здэщыіэну іуэхущіапіэхэр зэрагъэлэжьэфым йоплъ. Хуэмурэ ар щІыналъэ псоми къыщащтэнущ. Мы Іуэхум и Іыхьэу пхужыІэнуш шІалэгъуалэ зэгухьэныгъэхэр езыхэм я гупыжкіэ зи ныбжь хэкіуэтахэм зэрадэІэпыкъури.

ЗэІущІэм и кІэухым къыщыхагъэщащ Родинэ Викторие Къэбэрдей-Балъкъэрым щхьэж Щіалэгъуалэ іуэхухэмкіэ и министерствэм дэ къызыхихыфыну хьэпшыпхэр къыщы- къуэкіи абы зэрызыщіигъэкъуэнур.

Япэ классым кІуэнущ цІыху мин 13-м щІигъу

Еджапіэ унипщіым епха дзэнум, **ухуэныгъэхэр зэрекіуэкіым**. мылъкур зэрызэрагъэпэшыжым. гъэшын хүейш егъэджэнызэрекіуэкіамрэ кърикіуа- ухуэным **Къэбэрдей-Балъкъэрым** и мыр УФ-м къыщащта «Егъэ-Ізтащхьэ Кіуэкіуэ Казбекрэ джэныгъэ Іэнатіэм зегъэу-**КъБР-м егъэджэныгъэмрэ** жьын» къэрал программэм щіэныгъэмкіэ и министр къызэрыхэкіыр. Езауэ Анзоррэ иджыблагъэ яІа зэіущіэм

ДЫЗЭРЫТ илъэсым и кІэ пщіондэ еджэныгъэ-гъэсэныгъэ лэжьыгъэхэр Хьэсэнбийкъуажэ (Куба), КъалэкІыхьым 2023 гъэм и кІэуххэм къы- пІэр ным иджыри еджапіэ унийм Ди гугъэщ жыг хадэ мащіэхэр ди щіыналъэм зэрыщыщіа- хэмрэ

зыхуэдизынум иджыри Іуэхущіапіэ тіощі иропсальэ. Мыбдеж къыхэикІи

Министрым зэрыжи амк іэ,

зэзыгъэпэщыж лэжьыгъэхэр щекіуэкі еджапіэхэм зэпымычу я нэІэ тетщ. «Зэгъэпэщыжын хуейхэм къызэщІеубыдэ еджапІэм и щхьэр, бжэхэмрэ щхьэгъубжэхэмрэ (Прохладнэ), Нарткъалэ да- зэхъуэкІыныр, пэшхэм я апхуэдэ хуить щІыхь еджапіэ унищым щы- лъэгу щар къихауэ щіэ идзы- адэ-анэхэм, зэгъусэу еджапіэщіэхэм са- кіапсэхэр, бжьамийхэр щіэуэ бий 1785-рэ худиз щіэхуэнущ. щіэшэжыныр, унэ кіуэці Кіуэкіуэ Казбек. ЦІыху 4539-рэ къызэщІэзыу- блынхэр зехьэныр. Абы къызыдэтыну пщІантІэ

министрым.

«Зэи къэмыхъуауэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и егъэджэкъэрал гъэунэхуныгъэхэр гъэр шекіуэкі іуэхущіапіэхэр ныгъэ іэнатіэм иджыпсту лэжьыгъэшхуэ щокІуэкІ. Апхуэ**щытепсэлъыхьащ** гъэпэщыжыным текlуадэ со- диз лэжьыгъэр я къалэн ягъэзэшІэн шхьэкІэ мыхъуу, я зыхуей-зыхуэныфІагъкІэ къуэхэмкІэ къызэгъэпэщауэ щытын хуейщ. Ухуэныгъэхэр зэрекіуэкіыр зи нэіэ щіэтын хуейр къэрал къулыкъущІапІэм и закъуэкъым, атІэ абы кІэлъыплъыпхъэщ щІыпІэ унафэхэр щІыналъэхэм шызезыхьэ ІуэхущІапІэхэм я унафэщіхэмрэ лэжьакіуэхэмрэ, апхуэдэ хуитыныгъэ яІэпхъэщ еджакІуэхэм, зэтраублэну я гугъэщ. Псори жыныр, уэздыгъэ зэрыкІуэ жылагъуэ лэжьакІуэхэм», -

быдэну адрей еджапіипщіыр дэкіуэу къытпэщылъщ еджа- рыт еджапіэр къыщызыуххэм я гъэунэхуныгъэхэр иджыблазэІуахыну траухуэ. Мы зэма- кІуэцІри зыхуей хуэгъэзэныр. гъэ зэфІэкІащ. Зыуэ щыт къэрал гъэунэхуныгъэхэм епха ухуэныгъэ лэжьыгъэхэр дгъэтlысыну, уэздыгъэ пкъо- псори зэгъусэу цІыху 13422-рэ тетІысхьэпІэхэмрэ хуэдиз хэтащ. Абыхэм ящыщу

цІыху 8720-р 9-нэ классым къышІэкІахэращ. Курыт щІэныгъэ зэрызрагъэгъуэта программэхэмкІэ къэрал экзаменхэм

хыхьащ цІыху 4702-р. Япэ илъэсхэми хуэдэу, мы гъэм екІуэкІа гъэунэхуныгъэхэм ящыщу сабий нэхъыбэр зыхыхьар урысыбзэ, есэп, тхыдэ, обществознание хуэдэ дерс унэтІыныгъэхэрщ. Илъэс къэс информатикэмкІэ экзамен зыт сабийхэм я бжыгъэми хохъуэ. Къэрал гъэунэхуныгъэхэр зэрекІуэкІам и гугъу пщІымэ, нэгъабэрейм нэхърэ нэхъыкіэ хъуа-

Мы гъэм къыщІэкІа сабийхэм ящыщ куэдыр УФ-м и къалэшхуэхэм дэт еджапІэ нэхъыщхьэхэм щіэтіысхьэну икіащ. Къэбэрдей-Балъкъэрым къинахэр Бэрбэч Хьэтlутlэ и цlэр зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетымрэ КІуэкІуэ Валерэ и цІэр зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал мэкъумэш университетымрэ макіўэ. Еджапіэхэм гъэ еджэгъуэщІэм зыхуагъэхьэзыр, япэ жиlащ КъБР-м и Іэтащхьэ классым щІэтІысхьэну сабийхэр къыхатхыкі. Фокіадэм и 1-м Къэбэрдей-Балъкъэрым ку- ирихьэлІзу Къэбэрдей-Балъкъэрым ит курыт еджапІэхэм япэ уэзджыныр къащыхуеуэнущ цыху мин 13-м щигъу сабийхэм папщІэ

ШУРДЫМ Динэ.

Къалэр ирагъэфіакіцэ

Головком и уэрамым тет къалэ сымаджэщым хуэзэ лъэс зекіуапіэр зэрагъэпэщыж.

ЛЕНИНЫМ и проспектым щегъэжьауэ Шортэным и уэрамым нэсыху телъ асфальтыр телэжьык ыпащ, кумблІэмб куэди иІэщ. Абыхэм щІэх-щІэхыурэ уэшхыпсыр иреубыдэ, къапэпкІухьын хуейуэ.

ЩытыкІэр щынэхъыфІкъым абдежым тет автобус къэувыІэпІэм шышІэдзауэ Головкомрэ ПашІэмрэ я уэрам зэхэкlыпlэм иlэ лъэс зэпрыкlыпlэм унэсыху. Уэлбанэ нэужьым абдежыр шэдылъэ зэрыхъум и зэранкіэ, гъуэгур гугъу мэхъу.

Иджы а щІыпІэм асфальтыр трагъэкъэбзыкІ. Абы къыдэкІуэу, зыхуей хуагъазэ къалэ клиникэ сымаджэщым и дыхьэпіэм и Іэгъуэблагъэри. Илъэситі ипэкІэ абдежым щыхаса бзииху жыгыщІэ цІыкІухэр къызэрагъзувыхьауэ щыта къзухьхэри Іуахауз зэтес ящі, лъэс лъагъуэр къызэрыращіыкіынум хуагъэхьэзыр.

Апхуэдэ лэжьыгъэхэр щокІуэкІ Къэрэшейм и уэрамым, Лермонтовым и уэрамымрэ Лениным и проспектымрэ я уэрам зэхэкІыпІэхэм, Абхъазым и утым и ищхъэрабгъукІэ щыІэ скверым, Лениным и проспектым и ижьырабгъу лъэныкъуэм - ЗэгурыІуэныгъэм и утым къыщыщІэдзауэ КІыщокъуэм и уэрамым нэсыху.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

«УсакІуэхэм я лъагъуэ»

хьэхэмкІэ щыІэ «Башиль» турзезыхьэ бгыщхьэхэм хуашащ. Фіащари «Усакіуэхэм я лъа-

КАВКАЗ Шытх Нэхъыщхьэм и гуэдзэн тхыцІэм кІэрыту, километри 6-м нэблагъэкІэ щыхаукъуэдиикІа лъагъуэм гъуэгугъуазэ нагъыщэу 60-м щІигъу щыхагъэунэхукіащ, хъыбарегъащіэ пхъэбгъууи 3 щагъэуващ.

Іуэхугъуэ щхьэпэм кърашэліащ Урысей географ жылагъуэм (обкъудамэм и Іэтащхьэ Сагитов Са-

Къэбэрдей-Балъкъэрым ту- лаватрэ абы дэщІыгъу щІалэхэм- Къэбэрдей-Балъкэрыр къызэрырист гъуэгуанэщІэ къыщыунэ- рэ, Карим Мустай и Іуащхьэм хуащ. Шэджэм и псыхъуащ- щхьэхуэу зезыпщытахэм я «шу пашэ» Лынник Александр, альпибазэм къыщежьэ зекіуапіэщіэр нистхэу Горин Акрам, Черенко усакІуэшхуэхэу Кулиев Къай- Александр, Столяровэ Тамарэ сысынрэ Карим Мустайрэ я цІэхэр мэ, КъБР-м альпинизмэмкіэ, бгыхэм къыщыкІухьынымрэ спорт-туризмэмкІэ и федерацэм и унафэщІ Гумаев Борис, нэгъуэщІхэ-

- Зи гугъу тщІы лъагапІитІым я зым Башкирием и цІыхубэ усакІуэ Карим Мустай и цІэр щыфІащар 2018 гъэращ. Ар ирырагъэхьэліат а ціыху щэджащэр къызэралъхурэ илъэси 100 щрикъум. Къэбэрдей-Балъкъэрым и бгылъэ щІыпІэхэм мы гъэм еханэу къыщыдокІухь. Ящыщ ществэм) Башкирием щиІэ и дэтхэнэри гукъинэжщ. Мыгъэрей ди къэкіуэгъуэр ирырагъэхьэліащ

зэрагъэпэщрэ илъэси 100 щрикъум, - щыгъуазэ дыхуещ Сагитов Салават.

Хабзэ зэрахуэхъуауэ, зи гугъу тщІы бгырыкІуэхэр Кулиев Къайсын и унэ-музейуэ Шэджэм къалэ дэтми сытым дежи макіуэ. Мы гъэми апхуэдэ дыдэу, Башкирием къикlахэм усакіуэшхуэм и фэеплъым деж удз гъэгъахэр щагъэтІылъащ.

Урысей географ жылагъуэм и нэІэ щІэту къызэІуаха лъагъуэщІэм ирикІуэну хуейхэм альпинистхэм къыпаубыд Іэзагъэм хуэдэ ябгъэдэлъын хуейкъым, зи узыншагъэм темыгузэвыхь дэтхэнэри пэлъэщыфын хуэдэу къызэрагъэпэщащи.

ПОГРЕБНЯК Ольгэ.

🖸 Адыгэ Псалъэ 💌 Адыгэ Псалъэ

adyghe@mail.ru

advghepsale.ru

apkbr.ru

smikbr.ru

ANUIS MANUE

Іуащхьэмахуэ и щыгум дэкІыну загъэхьэзыр

КъБР-м курортхэмрэ туризм хуэјухуэщіэхэмкіэ и министр Щоджэнціыкіу Муратрэ Урысейм Бгылъэрызекіуэнымкіэ и федерацэм и унафэщІ Слотюкэ Алексейрэ иджыблагъэ ирагъэкіуэкіа пресс-зэіущІэм щыжаІащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и къэралыгъуэр илъэси 100 зэрырикъум ирихьэлІэу Іуащхьэмахуэ и щыгум гупышхуэу дэкіыну зэрызагъэхьэзырыр.

МИНИСТРЫМ къызэрыхигъэщамкіэ, Къэбэрдей-Балъкъэрыр урысей альпинизмэм и къежьап!эщ ик!и мыбдежщ бгылъэрызекіуэхэм я увыіэпіэхэр япэ дыдэу къыщызэрагъэпэщар, бгым зэрыкІэрыхьэ лъагъуэхэр щыпхашар, къурш куэщІым зэрыщызекІуэ хабзэхэр къыщащтар. Апхуэдэу, Щоджэнцыкіу Мурат къызэхуэсахэм ягу къигъэкіыжащ Іуащхьэмахуэ и щыгум дэкІа гупхэм ящыщу нэхъ иныр икІи гъэщІэгъуэн дыдэр 1967 гъэм къызэрагъэпэщауэ зэрыщытар. А зекІуэ гъуэгур Жэпуэгъуэ революцэр илъэс щэ ныкъуэ зэрырикъум траухуат. Абы щыгъуэ Іуащхьэмахуэ джабэ нэкіухэм кіэрыхьауэ щытащ ціыху минитіым щійгъу.

гупым кърагъэблэгъэнущ 1967 гъэм Іуащхьэ-Ашуров Борис. Мыгъэрей зекІуэ гупым хэтынум я нэхъыжь дыдэр 1952 гъэм дунейм къытехьащ, нэхъыщІэ дыдэр 2002 гъэм къа-

зи щыпэдэкІхэри. «ЗэрытедухуамкІэ, дгуэшынурэ Іуащхьэмахуэ и щыгуитІым зыхэм я зэщІэхъееныгъэм и сэнжакъыр, зе- рекІуэлІэжынур». кІуэм хэтынухэр къыздикІа щІыналъэхэм я бэракъхэр», - жиlащ министрым.

хьэмахуэ зекlуэ-2022» зи фlэщыгъэ lyэхугъуэ дахэр КъБР-м и Іэтащхьэмрэ КъБР-м и Правительствэмрэ я щІэгъэкъуэну къызэ- зэхуэдэ хъури Урысейм БгылъэрызекІуэнымкІэ и федерацэрщ. Абы къищынэмыщ ауэ, къыхэгъэщын хуейщ бгы куэщІым и япэ теуэгъуэгъэмэщІэнымкІэ, Іуэхугъуэр Іэтауэ къыщызэІуахын икІи щызэхуэщІыжын утыкур зыхуей хуэгъэзэнымкІэ «Кавказ.РФ» акционер зэгухьэныгъэр дэlэпыкъуэгъу зэрыхъур. lyaщхьэмахуэ дэкІыну гупым я гъуэгур къэхъукъащіэ бзаджэ къыхэмыкіыу бэіутэіуншэу кърахьэліэн хуэдэу, КъБР-м Къэрал кіуэці хуэ щІыналъэм щиІэ и къудамэми я лэжьа- ягъэувынущ. кІуэхэми зэдэууэ Іуэхугъуэ зыбжанэ зэфІа-

мосым къыщіигъэкіа радиокіэ зэрыгъуазэхэм ящыщу щы зэригъэпэщащ. Бгы дахэ ухуейкъым. Ди зекlуэм щэнхабзэ мыкуэщіым ихьэнухэмрэ щіылъэм къэнэнухэмрэ я зэхуаку дэлъын хуей зэпыщІэныгъэхэр абы имыгъэкІуэду къызэтринэнущ, зыбжани зэфІэдгъэкІыну - пхъэнкІийхэр зэдунейр щыуаеми щыуэлбанэми, бгы куэщіым и сыт хуэдэ щіыпіэм бгылъэрызекіуэхэр къыщыщІимыдзми зэлъэІэсыну Іэмал щыІэнущ.

Урысейм БгылъэрызекІуэнымкІэ и федерацэм и унафэщ Слотюк Алексей зэрыжијамкјэ, јуащхьэмахуэ и щыгум и гуапэу дэкІынущ. «Куэд дыдэ щІауэ къэрал Іуэху-

Адэ-анэм я дежкіэ щіэгъэ-

къуэнышхуэщ сабий садхэр. Абы-

хэм ціыкіухэм щакіэлъыплъ, ща-

гъашхэ, щагъэжей къудейкъым,

атіэ дүнейм и зэхэлъыкіэмрэ

лажьэ Соблыр (Жамырзэ) Иринэ.

номикэ къудамэм щоджэ.

- Иринэ, япэщіыкіэ узыхуеджа іэ-

пэщіэдзэ классхэм я егъэджакіуэщ,

си дэлъхум физкультурэмрэ ОБЖ-

мкІэ ирегъаджэ. Абыхэм сыт щыгъуи

сехъуапсэрт, сыхуейт сабийхэм са-

хэтыну, зыгуэрхэр езгъэщ Іэнуи Іэ-

щіагъэм сыхуеджэжащ икіи сфіэ-

сылэжьащ, 2021 гъэм методист са-

ар ди псэлъэгъущ.

сфіэгъэщіэгъуэнщ.

хыхьэрэ?

щІапІэхэр мыпхуэдэ Іуэхухэм къыхыхьэ-Мы гъэм къызэгъэпэщакіуэхэм зэхашэ жыртэкъым. Ар къэплъытэмэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и Іэтащхьэмрэ и Правительстмахуэ дэкlауэ щыта гупым щіалэщізу хэта вэмрэ къыхалъхьа жэрдэмыр сэркіз уасэ зимыІэщ. Шынагъуэншагъэращ мыпхуэдэ Іуэхугъуэхэм деж нэхъыщхьэ дыдэри, гукъыдэж ящІу зекІуэм къыхыхьахэр бгым зэрыкІэрыхьэ щІыкІэм къыщегъэжьауэ Гупым хэтынущ УФ-м и щІыналъэ 20-м зэрыщызекІуэм щыщІэкІыжу кІэлъыплъыну щІйгъум къикіа бгылъэрызекіуэхэр. Абыхэм инструктор 20 тщІыгъунущ. ЦІыхур зэса яхэтщ къэрал къулыкъущІэхэри, бгым щы- щытыкІэмрэ бгы куэщІым уихьа нэужь щыІэзекІуэным илъэс куэд лъандэрэ дихьэххэ- ну дуней щытыкІэмрэ зэщымыщхъу къыхэмыкіын папщіэ, шыщхьэуіум и 13-м къыбгым кіэрыхьэну жэрдэм зыщіахэр гупитіу щыщіэдзауэ и 21 пщіондэ щіыуэпс зэхъуэкІым теухуа программэхэмкІэ егъэджэныгъэ рызу дэдгъэкІынущ. БгыльэрызекІуэхэм лэжьыгъэхэр едгъэкІуэкІынущ. Си фІэщ Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ мэхъу зекІуэр къызэрыдэхъулІэнур, ар зы-УФ-мрэ я къэрал ныпхэр, бгылъэрызекІуэ- теухуа махуэшхуэми хуэфащэу дыкъызэ-

Бгым дэкіынухэр Іуащхьэмахуэ щы кіэрыхьэнур, зэрытраухуэмкіэ, шыщхьэуіум ЩоджэнцІыкІу Мурат зэрыжиІамкІэ, «Іуащ- и 19-рщ. ЗыгуэркІэ махуэр къаймыхъулІэмэ, дунейр къызэтыхьэу уэсукхъуэр къызэры-Іэтмэ, къыкіэлъыкіуэ махуэр зекіуэм хэтхэм я пІалъэщ. Уэсылъэхэмрэ мырагъэпэщ жэрдэмщ, къызэгъэпэщакіуэ лылъэхэмрэ уакъызэрыпекіуэкіыну Іэмалхэм, лъэсырызекіуэ башхэр зэрыбгъэ-Іэрыхуэну щІыкІэхэм, щІыуэпс зызыхъуэжым бауэкіэщі уимыщіын щхьэкіэ жьы зэрыпшэхэр къызэнэкІынымкІэ, текІуадэ мылъкур нум теухуауэ жэрдэмщІакІуэхэр дерс зыбжанэ едэІуа нэужь, метр 3847-м деж къыщрагъэжьэнурэ адэкІэ лъэсу бгы джабэм кІэрыхьэнущ.

Зекіуэр кърахьэліэрэ къекіуэліэжа нэужь, къызэгъэпэщакІуэхэм абы хэтахэм фэеплъ дамыгъэхэр иратынущ, къэралыгъуэм и махуэщІыр къызэгъэпэщыным и гуащІэ зэ-Іуэхухэмкіэ и министерствэми, Іуащхьэма- рыхилъхьамкіэ фіыщіэ тхылъхэри іэщіалъхуэ щІыналъэм щІыпІэ унафэр зехьэнымкІэ хьэнущ. Абы къищынэмыщІауэ, мы гъэм и ІуэхущІапІэми, УФ-м ЩытыкІэ къызэры- къызэрагъэпэщыну зекІуэм хэтынухэм я мыкІуэхэмкІэ и министерствэм Іуащхьэма- цІэхэр къызыхэІущІыкІа фэеплъ скъари

«Іуащхьэмахуэр - бгы къызэрыкІуэкъым. Абы пщІэ хуумыщІу, хуэфащэ лъытэныгъэр ЩоджэнцІыкІу Мурат къызэрыхигъэщам- лъумыгъэсу щытмэ, укъридзыжынущ, узри-кІэ, и унафэ щІэт къулыкъущІапІэм Роскос- гъэкІуэлІэнукъым. Бгы куэщІым уихьэн щхьэкІэ шыщхьэуІу мазэм нэхъ лъэхъэнэ хьэнэ иlэми, дэ дыхуейщ дызэдэкlуэм щіыуэпсыр хъумэным ехьэліауэ Іуэхугъуэ хуэтхьэсыну, лъагъуэхэр дубэжыну, гъуэзапіэхэр зэдгъэзэхуэжыну. Альпиниадэр къыдэхъуліэну, дыкъекіуэліэжа нэужьи, бгылъэ зекІуэным ехьэліа къэрал программэми делэжьыну дыщогугъ», - жиlащ Слотюк Алексей.

ЩХЬЭЩЭХУЖ Инал. ▼

КъБР-м щыІэ МВД-м щекіуэкіащ 2022 гъэм и япэ я лэжьыгъэм кърикІуахэр щызэхалъхьэжа, адэкіэ къапэщыт къалэнхэр щаубзыхуа зэlущlэ.

КЪЭРАЛ кІуэцІ ІуэхухэмкІэ министру Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэ, полицэм и генерал-лейтенант Павлов Василий зэlущlэр къызэІуихри къыхигъэщащ ирагъэкІуэкІ къызэгъэпэщыныгъэ Іуэхухэмрэ практикэ Іэмалхэмрэ республикэм криминоген щытыкІэр зэпІэзэрыт щыхъунымкІэ сэбэп зэры-

- Къэдгъэсэбэпа профилактикэ бгъэдыхьэкІэхэм я фІыгъэкіэ тхузэфіэкіащ щіэпхъаджагъэ хьэлъэхэмрэ егъэлеяуэ хьэлъэхэмрэ гъэмэщІэныр: хъунщІэныр, теуэныр, щхьэхуещагъэкІэ узыншагъэм ныкъусаныгъэ хьэлъэ етыныр, дыгъуэныр, къэгъэпцІэныр, хъыбар-телекоммуникационнэ технологиехэр къагъэсэбэпу ялэжьахэри хыхьэу, нэгъуэщІхэри. ХэпщІыкІыу нэхъыбэ хъуащ щІэпхъаджагъэу сэтей къашІыр: хьэлъэ. егъэлеяуэ щІэпхъаджагъэхэм ехьэліахэр процент 62,2-кіэ, узыншагъэм зэраныгъэ хьэлъэ етыным, лей ехыным, хъунщІэным пыщІа щІэпхъа-

ЩыщІэныгъэхэми гу лъатэ

джагъэ псори зылэжьахэр къыщІэдгъэщащ, - къыхигъэщащ министрым. Абы къызэхуэсахэм гу лъаригъэтащ я лэжьыгъэм шаІэ шышІэныгъэхэм икІи ахэр гъэзэкІуэжыныр къалэн ящищІащ.

Адэкіэ КъБР-м щыіэ МВД-м и тхьэмадэ Мэкъушэ Русланрэ КъБР-м и ОВД-м и ветеранхэм я шІыналъэ жылагъуэ

тхьэмадэ Пыхъ МуІэедрэ зэіушіэм хэтхэм зыхуагъэ-

защ

- Къэралым и дежкІэ къызэрымыкіуэу щыт щытыкіэм иту КъБР-м щыІэ МВД-м и унафэщіхэмрэ лэжьакіуэхэмрэ щіыхь пылъу зэфіах дэлажьэ Жылагъуэ советым къапэщылъ къалэнхэр. Жылагъуэ советым хэтхэм къабгъэдэкІыу фІыщІэ яхузощІ абыхэм, дэри дыхьэзырщ зэгухьэныгъэм и адэкіи дывдэлэжьэну икіи ди

зэгухьэныгъэм и ліыкіуэхэр хэту евгъэкІуэкІ Іуэхухэм ди къарур нэхъри етхьэлІэну,

жиІащ Мэкъушэ Руслан. щытепсэлъы-ЗэІушІэм хьаш 2022 гъэм и япэ мазихым хъыбар-телекоммуникацэ технологиехэр къагъэсэбэпу ялэжьа щІэпхъаджагъэхэр къыщІэгъэщыным КъБР-м щыІэ МВД-м и оперативнэ ІэнатІэхэм зэфІагъэкlахэм. Полицэм и участковэ

исхеннэромондопу зыхуэдамрэ гъуэгутранспорт къэхъукъащІэхэм кърикІуэ-хэр гъэмэщІэн и лъэныкъуэ-кІэ зыІутымрэ теухуауэ къэпсэлъахэщ ведомствэм и ІэнатІэхэм, Урысей МВД-м и район

къудамэхэм я унафэщІхэр. Къызэхуэсахэр зытепсэлъыхьахэм теухуа унафэхэр къащтащ. Павлов Василий ахэр зэф Іэхыныр пщэрылъ ящищащ абы зи нэІэ тет

унафэщІхэм. Зэlущlэр lуэху гуапэкlэ иу-хащ. Урысей Федерацэм къэрал кіуэці іуэхухэмкіэ и министрым и унафэкіэ, и къалэнхэр екіуу зэригъэзащіэм, лэжьыгъэм щызыІэригъэхьа ехъулІэныгъэхэм папшІэ Урысей МВД-м и ЩІыхь тхылъыр хуагъэфэщащ Урысей МВД-м Налшык къалэм щи-Іэ управленэм и унафэщІ, полицэм и полковник Шыбзыхъуэ Хьэчим. «За доблесть в службе» медалыр иратащ КъБР-м щыІэ МВД Іэпхъуэшапхъуэ ІуэхухэмкІэ и управленэм и къудамэм и унафэщі, полицэм и подполковник Быгуэ Артуррэ управленэм пщэрылъ хэхамкІэ и инспектор нэхъыжь, полицэм и подполковник Щокъарэ Зауррэ.

КЪАН Мырзэ.

ЩІыхьым и гъуэгухэр – ди тхыдэщ

щіэхэр щекіуэкіа, ліыгъэшхуэ щызэрахьа щіыпіэхэр автомобилкіэ зэлъэщіэзыгъэхьэ гупыр Налшык къыщрагъэблэ-

ІУЭХУГЪУЭР щыщщ «ЩІыхьым и гъуэгухэр - ди тхыдэщ» зыфlаща щlалэгъуалэ проектым. Ар Гъущ Гъуэгу Іуэхухэм щыхурагъаджэу Ростов дэт къэрал университетым и студентхэм 2016 гъэм къыщыщІэдзауэ ирагъэкІуэкІ. Іуэхур зэрырагъажьэрэ гупыр щыІащ Урысейм и щІыналъэ 14-м, Беларусь Республикэм и щІыпІи 4-м, Армением, Ґрузием, Польшэм, Словакием, Венгрием, Сербием. Дунейпсо мыхьэнэ зиІэ хъуа автомобиль зэхэзекіуэхэр иджы дзэ щіыхьым и къалэ Налшык къэсаш.

Зэјущјэр къызэјуихащ КъБР-м и Ветеранхэм я советым и тхьэмадэ Абдулаев Мус-

Хэку зауэшхуэм и зэманым Кавказыр тэфа икіи абы къыхигъэщащ совет ціыхухуит къэщіыжыным теухуауэ зэхэуэ гуа- бэм и ліыгъэм дуней псом мыхьэнэшхуэ зарышијар Хагъарейхам фјах Компаниец Аня, гуапэу къызэрырагъэблэгъам папщІэ налшыкдэсхэмрэ абы и хьэщІэхэмрэ, Іуэхум хэт псоми къабгъэдэ-

кІыу, фІыщІэ яхуищІащ. Пэкіум хэтхэр зы дакъикъэкіэ яхуэщыгъуащ Хэку зауэшхуэм хэкІуэдахэм. Абы иужькіэ «Дзэ шіыхьым и къалэ» фэеплъым удз гъэгъахэр тралъхьащ.

Автомобилкіэ щіыналъэхэр зэщіэгъэхьэным хэтхэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Лъэпкъ музейм зыщаплъыхьащ. Нобэ ахэр кіуэнущ Терскол, Іуащхьэмахуэ лъапэ зыхъума лІыхъужьхэм я фэеплъым деж щекіуэкіыну пэкіум хэтыну. Адэкіэ абыхэм я гъуэгум щыпащэнущ Ипщэ федеральнэ щІыналъэм.

Налшык къалэ администрацэм и пресс-Іуэхущіапіэ.

Урысей гвардием и управлензу Къзбэрдей-Балъкъэр Республикэм щы эм контрактк з дзэм къулыкъу щызыщІэну хуейхэр къыхех Контракткі з дзэм хыхьэхэм я къулыкъур щрахьэкіынущ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыщ Звёзднэ посёл-

кэм, Осетие Ищхъэрэ - Алание Республикэм, Шэшэн Республикэм. Дзэ къулыкъум хагъэхьэ Урысей Федерацэм ІэщэкІэ Зэщ эузэда и Къарухэм я запасым хатха, апхуэдэу запасым хэмыт ціыхухъуу зи ныбжьыр илъэс 18-м щегъэжьауэ 50-м

ДЗЭМ хыхьэну хуейхэр къащтэ «Фочауэ», «Шофёр», «Снай-пер», «ПщафІэ», «Электрик», «Слесарь» ІэщІагъэхэмкІэ. КонтракткІэ дзэм хагъэхьахэм:

1) я мазэ улахуэр сом мин 36-м щегъэжьащ;

2) абыхэм я илъэс зыгъэпсэхугъуэр суткэ 30-м щегъэжьауэ суткэ 4-5-м нос:

3) сымэджахэм къулыкъум щыпэрымыта зэманым хуэзэ ахъшэр нэгъэсауэ ират:

4) илъэсым зэ мазэ улахуэм хуэдиз ахъшэкіэ ядоіэпыкъу; 5) илъэс 20-кlэ къулыкъум хэтахэр пенсэм ягъакlуэ;

6) дзэ къулыкъур щрихьэк зэманым дэтхэнэ зыми щ эныгъэ нэхъыщхьэ зригъэгъуэтыфынущ;

7) социальнэ дэІэпыкъуныгъэ псори ират. Контрактхэр зэман кіэшікіэ - мази 6-м щегъэжьауэ 1 илъэсым нэс тещІыхьауэ ирагъэтх хъунущ.

Контракткіэ дзэ къулыкъум хыхьэным пыщіауэ фыпсалъэ хъунущ мы телефонхэмкіэ: 8(938)707-07-78; 8(920) 575-66-66;

Дунейм щыхъыбархэр

Мазэ ныкъуэкІэ хуагъэмэщІэну къыхелъхьэ

УФ-м и Къэрал Думэм и Унафэщ Володин Вячеслав къыхилъхьаш депутатхэмрэ къэрал къулыкъущІэхэмрэ илъэсым къриубыдэу зэрызагъэпсэху палъэр гъэмэщІэн хуейуэ. ЗэрытщІэщи, Къэрал Думэм и депутатым и зыгъэпсэхугъуэр махуэ 42-рэ, къэрал къулыкъущ1эхэм ейр махуэ 45-рэ мэхъу.

«ДЫЗЭРЫТ щытыкІэр, депутатхэмрэ къэрал къулыкъущІэхэм жэуаплыныгъэў я пщэ къыдэхуэр къэлъытауэ, УФ-м и Лэжьыгъэ кодексым къыщыгъэлъэгъуауэ ІэнатІэ Іут дэтхэнэ цІыхуми ират махуэ бжыгъэм хуэдиз зыгъэпсэхугъуэу яхуэгъэувыныр тэмэму къызолъытэ», - жиlащ Воло-

диным. Абы щІигъужащ политикхэм «псэхупІэ яІэн зэрыхvэмейр» икІи зэпымыууэ лэжьапіэм щыіэ Президентыр абыкІэ щапхъэу зэрыщытыр жи-Іащ. Володиным и жэрдэмыр пхыкіын папщіэ хабзэ зыбжанэм зэгъэзэхүэжыныгъэхэр хэлъхьэн хуей хъунущ, депутатым и статусым теухуа законри абыхэм яхэту.

> Зытес къудамэр пахыжмэ

Европэ зэгухьэныгъэр иужьрей зэманым зыхэхуа гугъуехьхэр кІуэ пэтми нэхъ куу мэхъу икІи абы хэт къэралхэр щіызэгурымыіуэ Іуэхухэми къахохъуэ.

НАІУАЩЭ

ЕС-м хыхьэ къэралхэм мызэмытізу къызыпхагъзіукіауэ щытащ я щІыналъэм щызекІуэ хабзэ псомкІи зэрымыарэзыр. Ахэр ехьэлаш я мылъку зэхэлъыр къэралхэм захуагъэм тету ятегуэша мыхъуу къызэралъытэми, я валютэр зытрагъэкІуадэми, социальнэ мыхьэнэ зиІэ нэгъуэщІ Іуэхухэр зэрызэфІэмыхьэми. ЗэхуаІэ гужьгъэжьыр нэхъ

белджылы къэхъуаш газу къагъэсэбэпыр процент 15кІэ ягъэмэщІэн хуейуэ иджыблагъэ къыхалъхьа нэужь.

Германиеми Испаниеми къыщалъытэ, щІызэныкъуэкъу Іуэху псоми ящхьэ къэхъуу, абы зэгухьэныгъэр зэкъуиудынкІэ хъуну. Шэч хэмылъу, къэрал 27-рэ зэгурыгъэІуэгъуейщ, абыхэм щыпсэу цІыху мелуан 500-м я акъыл зэтебгъэхуэным и

Бадзэуэгъуэм и 28,

гугъу умыщІыххи.

◆Гъуэжь узым ебэныным и дунейпсо махуэщ → 1957 гъэм Москва къалэм

къышызэІуахаш шІалэгъуалэмрэ студентхэмрэ я VI дунейпсо фестивалыр. Абы хэтащ къэрали 131-м къикlа ныбжьыщІэ мин 34-рэ. «Кабардинка» къэрал къэфакlуэ ансамблыр а фестивалым и

лауреат хъуащ. **◆ 1900 гъэм** къалъхуащ Сирием щыпсэуа жылагъуэ лэжьакІуэ. Сорбоннэ дэт университет цІэрыІуэр къэзыуха, «Шэрджэсхэм я тхыдэр» Пащтыхьхэм я бийуэ шэрджэсхэм ирагъэкіуэкіа зауэхэр» лэжьыгъэхэр зи Іэдакъэ къыщІэкІа **Сэмгугъу Іэмин**.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым

зэритымкіэ, Налшык уэфіу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 26 - 27-рэ, жэщым градус 19 - 20 щыхъунущ.

Бадзэуэгъуэм и 29, *мэрем*

◆Къаплъэным и дунейпсо **махуэщ ◆ 1941 гъэм** къалъхуащ щІэ-

ныгъэлі, адыгэхэм я мэкъумэш, ботаникэ щэнхабзэр джыным хэлъхьэныгъэшхуэ хуэзыщІа Хьэкъун Барэсбий. **♦ 1945 гъэм** къалъхуащ Адыгэ Республикэм щІыхь зиІэ и журналист **Сэхъутэ Нурбий**. **◆1947 гъэм** къалъхуащ Сирием щыщ дзэ къулыкъущІэ, жылагъуэ лэжьакІуэ, генералмайор, СХьР-м и Адыгэ ФІыщІэ хасэм и тхьэмадэм и къуэ-

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык уэфіу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 26 - 27-рэ, жэщым гра-дус 18 - 19 щыхъунущ.

дзэ Къэбэрдей Аднан.

Зыгъэхьэзырар **ЖЬЭКІЭМЫХЪУ** Маринэщ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

къамышІми.

Иринэ и зэфІэкІхэр

хигъахъуэ зэпытщ: сабий садым и - Методистым и лэжьыгъэр сф1эгъэсакІуэу, егъэджэныгъэм и мехьэлэмэтш, творческэш, сытым де**неджеру еджащ, иджыпсту** жи щіэ **КъБКъУ-м и ПМНО-м щіэсщ. Нобэ** упыщіащ. *иджыпсту* жи щlэ гуэрхэр къэплъыхъуэным

Гъэсапіэм къокіуаліэ илъэситі ныбжьым къыщыщІэдзауэ илъэсиблым нэс сабийхэр. Ахэр я ныбжь щагъэр къэбгъанэу сабий садым елъытауэ гуп-гупу гуэшащ. Сэ си ущылэжьэныр нэхъ къыщ ыхэпхар къалэнхэм хохьэ гъэсак уэхэр илъэсым и кіуэцікіэ сабийхэм зэрадэ-Си адэ шыпхъуит Гри си шыпхъури лэжьэну тематическэ планхэр, программэхэр зэхэгъэувэныр, дерсхэр щрагъэкіўэкікіэ ядэІэпыкъуныр. Ахэр сыт и лъэныкъуэкІи зыхуей зэ-

рыхуэзэным яужь ситщ. Сабий нэхъыжьхэр школым зэрыщеджэнум худогъэхьэзыр, я къэуфІу сролажьэ. 2003 гъэм гъэсакІуэ хьым зыдогъэужь. Абыхэм я дерснэхъыщІзу сыкъзуващ садым, 2008 хэр купщІафІз хъун папщІз гъзсагъэм къыщыщіэдзауэ гъэсакіуэу кіуэхэм чэнджэщхэр язот, зэрыс-

лъэкікіи защіызогъакъуэ. Адэ-анэхэм сабийр садым къа-Методистым и лэжьыгъэм сыт шэу гъэсакІуэхэм щратым и деж къыщыщІэдзауэ я лэжьыгъэр зэ-

рырагъэкІуэкІым сыкІэлъоплъ, дерсхэм сыкІуэурэ сыщІэсщ. Апхуэдэу медсестрари психологри си гъусэу гупхэм я деж дыкіуэурэ доплъ зэрагъашхэми, зэрагъэджэгуми.

Яслъэ гупыр нэхъ гугъущ абыкіэ, езы цыкіухэм я закъуэ шхэфыркъым, захуэпэжыфыркъым. Ди лэжьакІуэхэм цІыкІухэр абыхэм ирагъасэ.

- Зи школ кіуэгъуэ мыхъуахэм уадэлэжьэныр жэуаплыныгъэшхуэ зыпылъщ икіи къалэн тыншкъым. Сыт лэжьыгъэр нэхъ пщызыгъэпсынщіэр, уилъэр жанзыщіыр?

Хэти сыкъыгурыІуэнщ, унафэщІым куэд зэрелъытар жысіэмэ. Сабий садым и унафэщ! Кадыровэ Іэминэ шІэгъэкъуэн къытхуохъу ди лэжьыгъэр ефіэкіуэнымкіэ, адэанэхэр арэзы къытхуэхъунымкІэ. Сабий садым щылажьэ гъэсакІуэхэри, абыхэм я дэІэпыкъуэгъухэри, психологри, медсестрари, сэри псори дызэгурыlуэу, дызэдэlэпыкъуу долажьэ

Сабийхэм гъэм къриубыдэу ебгъэщІар, ябгъэдэплъхьар илъэсым и кІэм къыщыбжаІэжым деж уи гур мэгуфіэ, улъэтэным хуэдэщ. Ди сабий садыр къэзыухахэм дащыгъупщэркъым, я ехъулІэныгъэхэр къыджаІэ, дэри абыхэм дащогуфІыкІ.

- ЦІыкіухэм ядэлэжьэну гукъыдэж зи эхэм сыт хуэдэ чэнджэщ ептын?

- Сабийхэр фІыуэ умылъагъуу ІэщІагъэр фІыуэ пхуэлъагъунукъым. Дапхуэдэу фІыуэ ІэщІагъэм ухуеджами, ціыкіухэм гурэ псэкіэ уахэмытыфынумэ, я псэр нэсу зыхыумыщІэфынумэ, а ІэщІагъэр къыхыумыхмэ нэхъыфІу къысщохъу.

Епсэлъар БИЦУ Жаннэщ.

Ухуэмып ащ эмэ нэхъыф і щ

Ди республикэм и сату щіапіэхэми бэзэрхэми зэуэ къыщ ак Іутащ хъарбыз къуэлэныш хуэхэр. Хэти къещэху, темыгушхуэхэми уарохьэліэ.

ИУЖЬРЕЙ зэманым зызыхъуэжа дуней щытыкІэм тепщІыхьмэ, Дагъыстэн, Азербайджан лъэныкъуэхэмкІэ ахэр зэрыщыхъуам шэч хэлъкъым, ауэ хэт зыщІэр бэзэрым тетым ар къыздришыр, тізуней-щэнейрэ ахэр щызэіэпах къохъу, я дэтхэнэми къилъыхъуэр езым и фейдэщ.

Ди республикэр къапщтэмэ, хъарбыз щІапІэ нэхъыфІхэр здэщыіэр тафэтес щіыпіэхэрщ: Тэрч, Май, Прохладнэ, Анзорей щІыналъэхэр. Куэдыр зэрыщыгъуазэщи, хъарбыз Іухыжыгъуэр ди дежкІэ къыщысу щытар шыщхьэуІум и 17 - 18-хэм щыщі эдзауэщ. Ари зы тхьэмахуэ хуэдэкі эзаі эжьэжмэ нэхъ шынагъуэншэу къалъытэу. Ди щІыпІэм къыщагъэкІхэри кърашал охрани шыз эхэзэрыхыжа нобэ хуэдэ зэманым псом нэхърэ нэхъыфІыр абы и хъуамрэ мыхъуамрэ пхузэхэ-

Іуэхум хэзыщіыкі щіэныгъэліхэм дызэрыщагъэгъуэзамкіэ, хъарбыз пасэхэм хэлъынкІэ хъуну нитратыр тэмэму къэзыгъэнэјуэнур лабораторэ къэпщытэныгъэхэрщ, ауэ пщіэну щхьэпэщ мыпхуэдэ чэнджэщхэри.

Хъарбызым и кур ямылейуэ плъыжьмэ, и фэр зэрыщымыту телыдыкІмэ, зэгуэбгъэжа нэужь лъэхъц гъуэжьыфэхэр е хужьыфэхэр къыхэщмэ, гуащІэмэ къыпІурыуэмэ, ар пшхы зэрымыхъунум и нэщэнэщ. Игъуэ нэсу езыр-езыру хъуа хъарбызым и фэр пхъашэщ,

сыхъэм и мэ гуакіуэр щоу, къызэрыпача къуэпс ціыкіур пыгъукlayэ щытщ, ар хъухукіэ зэрытелъа лъэныкъуэр гъуэжьыфэщ, утеујуэмэ ціыч макъ ещі. ЦІыхум и зэран зыхэлъ пкъыгъуэхэр хъарбызыфэм щызэ-

хуехьэсри, ар фошыгъупскіэ бгъавэу зыгуэр къыхэпщіыкіыныр къезэгъыркъым. КъищынэмыщІауэ, хъарбызымрэ хъзуанымрэ гъуэгубгъухэм къыщыпщэхуныр шынагъуэншэкъым, металл хьэлъэкІэ дызэджэ пкъыгъуэхэр тыншу зэрызэщ ашэм къыхэк ыу.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

Унэм зыщыгъаси, хасэм яхыхьэ.

ХъыбарыщІэхэр

Зэпеуэ

Псоми ефІэкІыу икІи бэшэчу

Бадзэуэгъуэм и 22-м Шэшэн Республикэм щекіуэкіащ «Грознэ и саугъэтышхуэ» зыфіаща тыгъэм папщіэ шууейхэр щызэпеуа, «лъы къабзэ зыщІэт шы лъэпкъыр» шагъэлъэпlа махуэшхуэ. Шыгъажэм япэ дыдэу къыхашащ илъэси 3-м ит «шэшэныш» лІэужьыгъуэр.

БЛЭНЕЙРЭ шыхэр къыщагъэжа зэхьэзэхуэм щызэпеуащ шы щызэрахуэу Урысейм ит ІуэхущІапІэ зыбжанэ. Шэшэн Республикэм и цІэкІэ зэпеуэм хэтащ «Ахъмэт» шы спорт ком-

плексым ишхэр. «Гу лъытапхъэщ, - щитхыжащ щІыналъэм и Унафэщі Кадыров Рамзан и телеграмм напэкіуэціым, - япэу утыку ихьауэ метр 1600-м хэтахэр илъэси 10 хъуауэ ди шыхъуэхэр зэлэжь шэшэн шы лъэпкъ къуэпсым щыщ защізу зэрыщытам. Ар тхыдэм къыхэнэну зыхуэфащэ ежьэкіэщ. Шиблри Шэшэным мэкъумэш хозяйствэмкІэ и министерствэм ейщ. ТекІуэныгъэр Іэрыхьащ Кожаков Аким зытеса Палладэ шым. Зыгъэсар Дидиев Бе-

«Ахъмэт» клубым ишхэм япэ увыпlэр къы-щахьащ «Саугъэтышхуэ» зыфlаща, метр 1600-м нэс шыгъажэми (шым и цІэр Саритэщ), «Лъы къабзэ зыщІэт шыхэм я махуэшхуэм папщІэ саугъэт» зыхуагъэува метр 2000-ми (Хоумленд Барс). ЕтІуанэ увыпІэр а шыгъажэ дыдэм къыщихьащ республикэм мэкъумэш хозяйствэмкІэ и министр Закриев Ибрэхьим «Классный» зыфІища и шым. «Грознэм и тыгъэшхуэр» (метр 2400-рэ) къихьащ Волгоград шы заводым щыщ Брайт Стар. Иужьрейр шыгъажэм къекіуэліа псоми ятекІуауэ къалъытащ.

Кадыров Рамзан шыхъуэхэми, шууейхэми, Ахъмэт» ІуэхушІапІэм шыпажь сакІуэхэми ехъуэхъуащ ехъулІэныгъэшхуэ къагъэлъагъузу шэшэнышхэм зэрадэлэжьам шхьэкіэ.

«Шэшэн Республикэм шы спортым кІуэ пэтми нэхъ зыщеужь. Дэ ар едгъэфіэкіуэн папщІэ тлъэкІ къэдгъэнэнукъым. Шэч къытесхьэркъым куэд дэмыкіыу шэшэнышыр дунейм тет шы псом нэхъри нэхъыф зэрыхъунум», - жиlащ Кадыров Рамзан.

Сыт хуэдизкіэ ціыхухэм я фіэщ хъурэ «шэшэнышкъуэпсыщіэ», щіэныгъэ терминкіэ - «породная группа» къызэрыунэхуар?

«Шы лъэпкъыщіэ къэбгъэхъун папщіэ, илъэсипщІкъым узыхуейр. Лъы къабзэ зыщіэт шыхэр (зи гугъу ищіыр инджылызышырщ) жорзехьэхэм я зекіуэхэм къышышіэдзауэ заужьурэ къогъуэгурыкіуэ. А зэманым КъуэкІыпІэм къраш хьэпшыпхэм ядэшІыгъуу, Европэм шыхэри ягъэІэпхъуэу щытащ. Хьэрыпышым, «ахалтеке» тыркумэн шы лъэпкъым хуэдэхэм я гугъу пщіымэ, илъэс мин бжыгъэ хъуащ ахэр дунейм зэрышызекІуэрэ. Аращи, гъуэгу техьэ тенэркъым, лэжьыгъэшхуэ иджыри къапэшылъш шэшэнышым иужь ихьахэм», - жеlэ Іуэхум хэзыщІыкІ

«ШыщІэ къыдогъэхъу жаІэнщи, адрейхэм зэращім ещхьу, адыгэшым нэгъуэщімціэ фіащынщ», - жеіэ щіалэ нэхъ зызыгъэбза-ДЖЭМ

Дигу къэдгъэкІыжынш илъэс зыбжанэ ипэкІэ Къагъырмэс Црай шы лъэпкъыщІэ къэбгъэхъун папщІэ узыхуейхэм я гугъу щищІым къыджи ауэ щытахэр. Аспирантурэм щыщІэсым щыгъуэ, профессорыр ирагъэблэгъауэ щытащ адыгэшым къытехъукlа «инджылыз-адыгэшыр» щІэныгъэлІхэм къабыл зэраш!ам ехьэл!а зэхүэсым.

Мэкъумэш щІэныгъэхэм я доктор, профессор Къагъырмэс Црай:

1968 гъэм СССР-мрэ РСФСР-мрэ Мэкъумэш Іуэхухэмкіэ я министерствэхэм Шы зехуэнымкіэ союзпсо щіэныгъэрылажьэ институту Рязань къалэм дэтым зэхуэс щрагъэкІуэкІауэ щытащ. Сэ абы щыгъуэм Тимирязевым и ціэр зезыхьэ мэкъумэш академием аспиранту сыщы! эу арати, сызэрыадыгэм, си диссертацэри адыгэшым зэрытеухуам къыхэкІыу, лІыкІуэхэм я гъусэу

Рязань срагъэблэгъат.

«Адыгэш» цІэр сыт щыгъуи ягъэІуу щытащ, уеблэмэ иджыпсту нэхърэ нэхъ ину. Зэхуэсым щхьэусыгъуэ хуэхъуар зы Іуэхугъуэ закъуэт: «Инджылыз-адыгэш къуэпсыр къабыл щІыныр». «Инджылыз уанэш лъы къабзэ» жаІэри щыІэщ. Абырэ адыгэшымрэ къатепщІыкІыжарат «инджылыз-адыгэш къуэпс», е, урысыбзэкІэ жыпІэмэ, «породная группа» хъуар. Адыгэш лъэпкъыр епщыкіуханэ ліэщіыгъуэ лъандэрэ щыіэт, иджы абы и къуэпс инджылыз-адыгэшыр къызэрызэфІэувам щыхьэт техъуэ ІэщІагъэлІхэм ІэІэткІэ унафэ къащтэу, тхылъхэми иратхэу, 1968 гъэм утыку кърахьэу арат. Арати, зэманыр къосри, си кафедрэм и унафэщ Красников Андрей сригъусэу докІуэ зэхуэсым. Андрей Сергеевич и кандидат, доктор диссертацэхэри зытеу-хуар адыгэшрат, езыри ильэс къэс Налшык къакіуэрт. И диссертацитіми зы псалъэ иткъым «къэрэшеиш» жиlэу. Адыгэшым теухуауэ куэд дыдэ щищіэкіэ, щыпрофессоркіэ, Красниковыр къыщагъэпсэлъэнтэкъэ зэхуэсым? Къопсалъэ. Сэ сыаспирант къудейт, утыку срагъэхьэну сигу къэкlыххакъым. АрщхьэкІэ Къэбэрдей-Балъкъэрым никІыну сызыщыгугъа ліыкіуэхэр министерствэми обкомми нагъэкІуакъым, адыгэу щІэсыр си закъуэт. Къэрэшейуэ цІыхуитху нэкІуат, мэкъумэшымкІэ министрыр я пашэу, Къэрэшей шы заводым и унафэщІыр я гъусэжу. Абыхэм къэпсэлъэн щ адзэри, дэтхэнэ зыми «инджылыз-адыгэш къуэпс» щызэхэвублэкІэ, дэри «инджылыз-къэрэшеиш къуэпс» дывгъэщІ жаlэ. «Къэрэшей шы лъэпкъ» жаlэну ягу къэкІыххэртэкъым а зэманым, къезэгъыртэкъыми. Сытми, къэтэджхэурэ тхури апхуэдэ щІыкізу лъзіуахэщ. Абдежым «аспирант шіалэм эр къылжијэфыну пјэрэ а Іуэх хуауэ» жаІэри псалъэ къызат.

Сэ сыкъэтэджри жысащ «инлжылыз адыгэш къуэпсыр» хабзэм къигъэув мардэ-хэм зэрыхуэкІуэр. Сыту жыпІэмэ, ар къызытепщіыкі шы лъэпкъитіри къуэпсыщіэ къызыхэкІын бжыгъэм нэсу Къэбэрдей-Балъкъэрым щыдиІэщ: Малкэ шы заводым адыгэш лъэпкъыр щызэрахуэ, Май районым дэт Къэбэрдей шы заводым инджылыз уанэш лъы къабзэ щызэрахуэ. А тІум нэмыщі иджыри шы щагъэхъуу фермэ 12 колхозхэмрэ совхозхэмрэ щыдиlэщ. Абыхэм щызэрахуэ шы бжыгъэм Іэмал къыует инджылыз-адыгэш къуэпсым и Іуэхур къэпіэтыну. Къэрэшей-Шэрджэсым и ліыкіуэхэр зыщіэлъэіум и гугъу пщіымэ, абы утепсэльыхьыну игъуэ къэмысауэ къызолъытэ, сыт щхьэкіэ жыпіэмэ. инджылыз-къэрэшеиш зыфІэпщын зы шы закъуи щыіэкъым. Щіыщымыіэр, «къэрэшей шы лъэпкъ» шыlэкъыми аращ. Дауэ инджылыз-къэрэшей къуэпсым и Іуэху къызэрыпіэтынур, ар къызыхэкіыпхъэ шы лъэпкъхэр щагъэхъу хъупіэ щымыіэу? Къэрэшей-Шэрджэсми щыіэщ «Къэрэшей Ціыкіу шы заводи», фермэхэри, ауэ абыхэм щагъэхъур алыгэшш.

Мэкъумэш ІуэхухэмкІэ министерствэм шы гъэхъунымрэ шы заводхэмрэ я ІуэхушІапІэ нэхъыщхьэм и унафэщірат зэхуэсыр езы-гъэкіуэкіри, жиіащ: «Аспирант щіалэр захуэщ, уеблэмэ абы и псалъэр профессорхэм жаlам нэхърэ нэхъ щхьэпэщ, сэри сриакъылэгъущ. Сэ къыхызолъхьэ инджылыз-адыгэшыр къабыл тщІыну, инджылыз-къэрэшеишым дытепсэлъыхьыныр зэкlэ пасэу къэт-лъытэну. Хэт абыкlэ арэзы?» Псоми lэ яlэтащ. Абы ипкъ иткІэ, 1968 гъэм щегъэжьауэ адыгэш лъэпкъым и къуэпс инджылыз-къэбэрдеишыр утыку итщ икlи щыlэщ».

«Хьэрыпышым нэхърэ нэхъ дахэу, инджылызым нэхърэ нэхъыфІу, адыгэшым нэхърэ нэхъ бэшэчу щытын хуейщ шэшэнышыр», яжријауэ щытащ Кадыров Рамзан я лъэпкъыціэр къызытещ шы лъэпкъым елэжьхэм. КъуэпсыщІэр къыщыхагъэхъукІым адыгэшыр къызэрагъэщхьэпар зэрэ-тізурэ хъыбархэм къыхэјукјащ. Ауэ арэзы укъэзыщІын псалъэ а Іуэхум теухуауэ иджыри зэхэт-

Политикэ

Кавказ Ищхъэрэ Жылагъуэ Іуэху

«Хадза» - Танзанием щыщ лъэпкъ

Илъэс 40000-м нэблэгъауэ ахэр щоп- ныгъэхэр ямыгъэкlуэдыну» сэу Танзание Ищхъэрэм хыхьэ, тхыдэкІэ къалъыс я шІы Іыхьэм. «Езыхэм я 50-м хадзахэм абы щыщу процент 90-м щіэхэм щысхь ямыіэу мэзхэр зэрыраупщіыкіымрэ псы къыщіэжыпіэхэр зэрызэпрашымрэщ. Дызэрыт зэманым я бжыгъэр 1 миным нэсыж-нэмысыжщ лъэпкъым. Я бзэр «суахили»-м и къудамэхэм хабжэ.

«СИ ДЕЖКІЭ сызытес щІым сызэрыхуитым нэхърэ мыхьэнэ нэхъ зи э си гъащІэм хэткъым, - жеlэ хадза лъэпкъым щыщ мэзхъумэ Байяго Петрэ. - Сыт щхьэкІэ жыпІэмэ, щІым сызыхуей псори къызет. Дунейм теткъым мэзхэр схъумэным нэхърэ нэхъ сфІэфІ. Пщэдджыжьым сыкъоушри, щакіуэ сокіуэ. ЗыгуэркІэ си мэз Іыхьэм мэзджэд сыщыхуэмызэмэ, фо къызэрызгъуэтынум шэч Фо сымыгъуэтмэ, къытесхьэркъым. пхъэщхьэмыщхьэ къысхуэгъуэтынущ. Дауэ хъуми, махуэм и кІэм си унагъуэм баобаб яхуэсхьыфынущ».

2011 гъэм хадзахэм я гукъеуэр утыку ирахьэри, зытес щІым зэрыхуитым теухуауэ дэфтэрхэр зыІэрагъэхьащ. Зэпэгъунэгъуу псэу лъэпкъхэм ящыщу хадзахэм я закъуэщ апхуэдэу зыщІэфар. Адрей лъэпкъ къудамэхэм апхуэдэ дэфтэр иджыри яІэкъым. Абы и фІыгъэкІэ. иджы хадзахэм я щІым хамэ кърамыъэјусэну хуитщ. Зыгуэркіэ ирагъэјусэу щытми, щізуэ кърагъэжьа «фіамыщі кредитхэм», мэзхэр зэрахъумэм папщІэ къалъысхэм, хухагъэкІыпхъэ ахъшэр къыІрахыну хуитыныгъэ яІэш.

«Фіамыщі кредитхэр къежьэху сэ хэсщІыкІышхуэ щыІэтэкъым мэзыр хъумэн зэрыхуей щІыкІэм, - пещэ и гупсысэм Байяго Петрэ. - Иджы мэзым сокіуэри, ціыхухэм жыгхэр кърезгъэупщіыкіыркъым».

Апхуэдэ щІыкІэу къалэжьа ахъшэр хадзахэм трагуашэ мэзхъумэу ягъэлажьэ ціыху 40-м. Аращи, щіым теухуа хуитыныгъэр къыдэзымыха адрей лъэпкъхэм нэхърэ нэхъыфІу яхъумэ ерыскъы къызыщ ах мэзхэр.

«Си ныбжьым итхэр дытекlуэтмэ, си бынхэри мыбдеж къэнэну сыщогугъ,

«Хадза», «хадзаба» зи фіэщыгъэ мэзхэр яхъумэу, - жеіэ Петрэ. - Нэгъуэщіу лъэпкъыр щэкіуэнымрэ мэзым къы- жыпіэмэ, хадза лъэпкъым и шэнхабщащып шхыныгъуэхэмрэ хопсэукі. зэмрэ мэзымрэ я зэхуаку дэлъ зэпыщіэ-

2019 гъэм хадзахэм я мэзхэр зэрахъумэм папщІэ, ООН-м и саугъэт ира**щіым» жытіэ щхьэкіэ, иужьрей илъэс** таш. «Экватор» тыгъэр хуагъэфащэ хабзэщ щіыналъэр щіыуэпсым и зэран нэс яфізкіуэдащ. Щхьэусыгъуэ хуэ-хъуар щіым телэжьыхь хьэрычэты- хэкіыпіэ къэзыгъуэтыф лъэпкъ щхьэхуэхэмрэ абыхэм я къудамэхэмрэ.

Адыгэхэм ятеухуауэ пасэрей зыплъыхьакіуэхэм я жыіэгъуэхэр щы-зэіытпщіыкікіэ, сыт щыгъуи ди гуапэу дыкъоджэ «мыбыхэм я деж ныбэизыгъэм къишэ узхэр щызекlуэркъым» зэрыжаІэм. Ди жагъуэ зэрыхъущи, дунейр зытекІуэ дэж «цивилизацэр» ди дежи къэсащи, а псалъэхэр иджырейхэм ттеухуакъым.

Хадза лъэпкъым щыщхэр илъэс куэдкіэ зэрыпсэур щхьэусыгъуэ ящіри, я псэукіэм щіэныгъэліхэр кіэлъагъэплъащ. КъызэрыщІэкІымкІэ, мыбыхэм пшэру яхэтыр мащІэ дыдэщ. ДохутырыбзэкІэ жыпІэмэ: «Я Іэпкълъэпкъым триглицеридхэм зыщlаlэжьэркъым».

Зэрыжытауэ, хадзахэр щакіуэ лъэпкъщ. Іэщэу къагъэщхьэпэр езыхэм ящІыж шабзэщ. Зырызурэ е цІыху 15 зэрыгъэхъуурэ мэщакіуэ. Шабзэпэхэр мывэм е гъущіэм къыхащіыкі. Апхуэдэ щіыкіэкіэ абыхэм къаук хывхэмрэ мэз бжэнхэмрэ. ГъэщІэгъуэнщ цІыхухъухэм хуэдэ дыдэу цІыхубзхэри зэрыщакІуэр. Къинэмыщіауэ, мэзым къыщыкі къэкіыгъэхэр, бзухэм, шубакъхэм я джэдыкІэхэр яшх. Я ерыскъым щыщу процент 80-р мэзым къыщащыпа шхыныгъуэхэщ.

ми. Гъэм и Іыхьэшхуэ абыхэм щагъакІуэ къудамэхэм къыхащІыкІа пщыІэхэм. Уэшхрилэ хъуа нэужь, къурш зэхуакухэм зыщагъэпщкіу. И піэ ит ўнэ яіэххэкъым. Іэпхъуэ зэпыту мэпсэури, тхьэмахуитІ къэс зэ я псэупІэр яхъуэж. Щыгъущэм деж, цІыхуи 100-200 хуэдизу зэрыІыгъыу. Уэшх къыщешхкіэ, ліакъуэ-ліакъуэкіэ загуэшауэ.

Банэ къахэуэнкіэ мышынэмэ, хадзахэм нэхъыбэу къызэракІухьыр лъапцІэущ. Щыгъын нэхърэ теубгъуэнкІэ узэджэну нэхъ зыхуэфащэ я фэилъхьэгъуэхэр фэм къыхэщіыкіащ.

ЦІыхубэ зэхэтыкіэм и гугъу пщіымэ, мы лъэпкъыр мылъку зэхуэмыдэныгъэ мащіэ дыдэ фіэкіа здэщымыіэхэм хаб-

Хэт топ нэхъыбэ Псыкуэдым худимыгъэкІрэ?!

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и чемпионатым тхьэмахуэ кіуам щызэхэтащ епщыкіузанэ джэгугъуэм и ныкъуэмрэ епщыкіущанэмрэ. Абыхэм яужькіэ зэхьэзэхуэм бжьыпэр щиубыдыжащ Бахъсэн и «Автозапчасть»-м.

ТОПДЖЭГУМ дихьэххэр, дауи, щІохъуэпс зэхьэзэхуэр и кІыхьагъкІэ удэзыхьэхыу щытыну. АрщхьэкІэ куэдрэ къохъу зыгуэрым и тепщэныгъэр апхуэдизу зэрыиным къыхэкІыу зэпеуэм кърикІуэнур пасэ дыдэу щызэхэкІ. Тхьэмахуэ ипэкіэ, иджыри къэс зыми къыхимыгъэщіэфа Псынэдахэ и «Родник»-р, псоми нэрылъагъуу ефІэкІ «Автозапчасть»-м къыщыпимыкІуэтым, дэри къытщыхъуат бахъсэндэсхэм яхуэфэщэн хьэрхуэрэгъу мы гъэм яlэну. Арщхьэкlэ къыкІэлъыкІуэ джэгугъуэм Дзэлыкъуэ щІыналъэм икІахэм мыгъэрей зэхьэзэхуэм ипкъ иткlэ Алътуд япэу щыфlахьри, гу-гъэхэр къызэтещэщэжыным нэсащ. Пэжщ, зэпеуэр иухыным иджыри куэд дыдэ иІэжщ икІи сытри къэхъуфынущ, ауэ нобэкІэ «Автозапчасть»-р и хьэрхуэрэгъу нэхъыщхьэхэм очкоитху-хыкІэ зэращхьэщыкІар къэплъытэмэ, зыкъом гурыІуэгъуэ мэхъу.

ГухэщІщ турнир таблицэм и кізух увыпізм уіуплъзну. Абы къыщыхута «Псыкуэд-Марвил»-м топ нэхъыбэ худэгъэкіынымкіэ зэпеуэ хуэдэщ зэхьэзэхуэм хэтхэр. Япэщіыкіэ «Родник»-м пщыкіущрэ и гъуэр къыхигъэщіащ, къыкіэлъыкіуэу бгъуэнейрэ и жагъуэ къищащ «Искра»-м. Мис иджы аргуэру, бэрэжьейм зэхэта епщыкіузанэ джэгугъуэм хыхьэу, Джылахъстэнейм куэдым фІыуэ ямылъагъу бжыгъэр къыщыхурагъэлъащ. Хьэлэмэтращи, псыкуэддэсхэм я гур апхуэдиз топым ирихакъым икіи зырызэ дэтхэнэми жэуап иратыжащ.

Тхьэмахуэ блэкІар хуэфІакъым «ЛогоВАЗ»-ми. Ар Бахъсэни Налшыки къыщыхагъэщащ. Тізунейрэ фіахьащ Шэджэм и «Шэрджэсми».

АдэкІэ щыгъуазэ фыхуэтщІынщ Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и чемпионатым и гуп нэхъыщхьэм и зи чэзу зэ-ІущІэхэм къарикІуа бжыгъэхэм: епщыкІузанэ джэгугъуэ - «Автозапчасть» (Бахъсэн) - «ЛогоВАЗ» (Бабугент) - 4:2, «Спартак-Д» (Налшык) - «Шэджэм-2» (Шэджэм Етіуанэ) - 2:2, «Тэрч» (Тэрч) - «Псыкуэд-Марвил» (Псыкуэд) - 13:1, «Шэрджэс» (Шэджэм) - «Искра» (Алътуд) - 1:3; *епщыкlущанэ джэгугъуэ* - «Псыгуэнсу» (Псыгуэнсу) - «Кэнжэ» (Кэнжэ) - 6:1, «Автозапчасть» - «Къэбэрдей» (Налшык) - 2:0, «Спартак-Д» - «Лого-ВАЗ» - 4:0, «Шэджэм-2» - «Ислъэмей» (Ислъэмей) - 4:1, «Урыху» (Урыху) - «Малка» (Малкэ) - 2:3, «Искра» - «Родник» (Псынэдахэ) - 1:0, «Тэрч» - «Шэрджэс» - 5:0.

Гъуащхьауэхэм я зэпеуэми бжьыпэр щызыlыгъыр бахъсэндэсхэрщ. «Автозапчасть»-м и пашэхэу Апажэ Чэримрэ «Спартак-Налшыкым» къыхэкІыжу абы иджыблагъэ гъусэ къыхуэхъуа Бэчбо Муратрэ зэхэту дагъэк а топ бжыгъэм хуэдиз зрагъэхъулІэфакъым Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкіэ и гуп нэхъыщхьэм хэт командэхэм я нэхъыбэм.

КъыкІэлъыкІуэ джэгугъуэр дызыхуэкІуэ щэбэтымрэ тхьэмахуэмрэ зэхэтынущ. А махуэхэм зэlущlэнущ: бадзэуэгъуэм и 30-м - «Кэнжэ» - «Псыкуэд-Марвил», «Шэрджэс» - «Ислъэмей», «ЛогоВАЗ» - «Тэрч», «Малка» - «Автозапчасть»; бадзэуэгъуэм и 31-м - «Родник» - «Спартак-Д», «Искра» «Къэбэрдей», «Малка» «Псыгуэнсу» - «Урыху» командхэр.

ХЬЭТАУ Ислъам

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и чемпионатым и гуп нэхъыщхьэм зэхьэзэхуэр зэрыщекіуэкіыр

Командэхэр	Дж.	Къ.	3.	ΦΙ.	T.	Ο.
1. «Автозапчасть» 2. «Родник» 3. «Тэрч» 4. «Искра» 5. «Спартак-Д» 6. «Малка» 7. «ЛогоВАЗ» 8. «Шэджэм-2» 9. «Ислъэмей» 10. «Урыху» 11. «Псыгуэнсу» 12. «Къэбэрдей» 13. «Шэрджэс» 14. «Кэнжэ» 15. «Псыкуэд-Марвил»	12 12 11 12 12 12 11 13 12 11 11 12 13 12 12	11 9 9 8 6 7 6 5 5 5 5 2 1 1 0	1 2 1 0 4 0 1 3 1 1 1 0 2 1 0	0 1 1 4 2 5 4 5 6 5 5 10 10 10 12	60-8 53-12 45-11 37-25 38-18 39-27 22-20 30-42 32-44 30-26 31-35 17-45 18-58 23-45 12-70	34 29 28 24 22 21 19 18 16 16 16 5 4

Шэч зыхуащІыр къалъыхъуэ!

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэ МВД-м къелъыхъуэ Мамбэт Альберт Мухьэмэд и къуэр, 1979 гъэм къалъхуар, КъБР-м и Шэджэм районым щыпсэур, ст. 105-м и 2 Іыхьэм и пункт «а»-мрэ (цІыхуитІ е нэхъыбэ зэриукlам) ст. 222-м и 1 Іыхьэмрэ (хабзэм къемызэгъыу Іэщэ зэрызыІэригъэхьамрэ зэрызэрихьэмрэ) япкъ иткіэ щіэпхъаджагъэхэр илэжьауэ гурыщхъуэ зыхуащІыр.

Уголовнэ Іуэхум къызэрыщыгъэлъэгъуамкІэ, 2022 гъэм бадзэуэгъуэм и 18-м шэч зыхуащІыр, къулыкъу шрахьэкІ пэшым

щіэту, фочкіэ еуащ КьБР-м и МТСЗ-м и «РПНИ» ГКУ-м и директорымрэ а Іуэхущіапіэм зыхъумэжыныгъэмкІэ и унафэщІымрэ. Къатехуа уІэгъэхэм ахэр щІэпхъаджагъэ щызэрахьа щІыпІэм щилІыкІащ. Гурыщхъуэ зыхуащ ым и теплъэр: сантиметри 170-189-рэ и

лъагагъщ, курыту зэlэщlэлъщ. Щыгъащ: щіыху-фіыціафэ зиіэ камуфлированнэ щыгъын, берц вакъэ, кокардэ зытет камуфлированнэ пыlэ, медицинэ накіуіупхъуэ фіьціэ іулъащ, къэп теплъэ зиіэ рюкзак иіыгъащ.

ПщІэ зыхуэтщІ цІыхухэ! Мамбэт А. М. здэщы эр къозыгъэщ эфыну хъыбар гуэр зыщІэхэм дыныволъэІу фыпсэльэну мы телефон номерхэмкІэ: 8(8662) 40-49-10, 8-963-167-81-41, 02 (102) е полицэм и къудамэ нэхъ фпэгъунэгъум зыхуэвгъэзэну.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыіэ МВД-м и пресс-іуэхущіапіэ.

Гу зылъытапхъэ

КъБР-м и Іэтащхьэм и Администрацэм жэщми махуэми щолажьэ коррупцэм пэщ этыным теухуауэ піэщіэгъуэкіэ ціыхухэр здэпсалъэ хъуну телефонхэр: 8(8662) 40-89-70, 40-34-32.

Инджылызым премьер-мини- лагъым дзыкіэ зрегъасэ. стрыщІэ щыхах. Зэпеуэм и япэ Іыхьитіым иужькіэ, ціыху 11-м **щыщу 9-р хэкІри, Сунак Риширэ** Трасс Элизабетрэ къызэхуэ-

1980 ГЪЭМ Лондон къыщалъхуа Сунак Риши и адэр Индием щыщщ. Инджылыз хъужа индусщ щІалэр, лы имышхыу. Джонсон Борис зэрытрагъэкІар Сунак и жа дыгъуасэрей премьер-мини- нак Риши къыхуэнар процент 38стрым и пщІэр къиІэтыжын пап- рэщ. шІэ, Украинэм щагъэзэуэну дзэхэр щагъэхьэзыр щІыпІэм кІуауэ,

Сунак Риши Джонсон и тетыгъуэм мылъку ІуэхухэмкІэ мини-стру щылэжьащ. Нэхъ мыхьэнэшхуэ зиІэ къулыкъуищым язт абы и ІэнатІэри, ар Іукіа иужь, адрей депутатхэми заіэжьакъым. И хьэрхүэрэгъухэм куэдкІэ япэ иту ежьа Сунак иужьрей зэпеуэм 137-м Іэ хуаІэтащ, хамэ къэрал езыр ІуэхухэмкІэ министр Трасс Лиз -117-рэт къыІэрыхьар. ИтІани, инхъуагъэщагъэхэм трелъхьэ. «Сэ дус щІалэм куэд ирагъэкІужаиджыри къэзгъэзэжынущ», - жи- къым. Нобэрей Іуэхукіэ Трасс Лиз Ізу и лэжьэгъухэм сэлам езыхы- щхьэкІэ процент 62-м Із яІэт, Су-

хубзышхьэр). Шэчышхуэ хэлътэкъым инджылызхэм я «къэрал теплъэу» индус щІалэ къамылыфэр къызэрыхамыхынур. Ауэ гъуэщІу мыхъуну жеІэ. Трасс Лиз щІыпхагъэкІми мурад щэху дэщІыгъущ. Джонсон Борис ар зэрымылэжьэфынур ищі эу хригъэхыу, илъэс дэкімэ, яфІытеувэжыну зигъэхьэзыру хуагъэфащэ. Хамэ къэ-ТуэхухэмкТэ министрым и псэлъэкІэ къудейр ягу нэсыр-къым инджылызхэм. Абы щхьэкіэ къэмынэу, хэхыпщіэхэр (налогхэр) згъэмэщІэнущ, Тэтчер Маргарет и зэманым зэрыщытам Дэтхэнэ цІыхуми къэралым и хуэдэу шэІумылыр (морожнэр) дамыгъзу къелъытэ махуэ къэс ахъшэ жьгъейкіз къэпщэхуфу

Риши хэхыпщІэхэр игъэмэщІэну зыри къигъэгугъэркъым. НэщыхъукІэ, инджылыз пащтыхь гуащэм нэхърэ нэхъ къулейуэ ещхьщ, - жеlэ а Іуэхум теухуауэ къалъытэ и шхьэгъусэр къэралым щымыпсэу хуэдэу дэфтэрым итщи, налог итыркъым. Езыми бзаджафэ ираплъ.

Ди дежкіэ мыхьэнэ зиіэр Инджылызыр Урысейм къызэрыхущытращи, а Іуэхум зихъуэжыну гугъэ шыІэкъым.

Джонсон и ужьым иту текlащ Эстонием и премьер-министр Каллас Кая. Тхьэмахуэ кІуам а ІэнатІэ дыдэр ибгынащ Италием

зыlуплъэн хуей ліыщхьэр (е ціы- сщіыжынущ зэрыжиіэр ныпым и премьер-министр Драги Марио. nalvavэ. Трасс кlуэцlраш. Сунак Нэхъ пасэу ардыдэр къигъэхъуащ Болгарием и премьер-министр Петков Кирилл. «КъухьэпІэм и зекІуэкІэр зи

шэрхъиплІри пщэха машинэм Венгрием и премьер-министр Орбан Виктор. - Европэр политикэми экономикэми я лъэныкъуэк э гузэвэгъуэм хэтщ. Тетыгъуэу плІы тфІэкІуэдакІэщ: Инджылызым, Эстонием, Болгарием, Италием ейхэр. Ціыхухэр уасэхэр зэрыдэуейм гугъу иригъэхьынуш».

«Махуэкум» и къыдэкlыгъуэр зыгъэхьэзырар ЧЭРИМ Марианнэщ.

Напэкіуэціыр зыгъэхьэзырар ГУГЪУЭТ Заремэщ

Гримм зэкъуэшхэр

Гримм зэкъуэшхэр нэмыцэ тхакіуэхэщ, щіэныгъэліхэщ. Якоб 1785 гъэм, Вильгельм - 1786-м Ханау къалэм къулыкъущІэ уна-гъуэм къыщалъхуащ. Езы тІур бынибгъум я нэхъыжьт. КъыдэкІуэтея нэужь - Кассель щы і элицейм, ар къаухри, Марбург университетым юристу щеджахэщ. Гриммхэр литературэм дригъэхьэхащ университетым щыхуезыгъэджам. Шиллерырэ Гётерэ я тхыгъэхэр, усэхэр, дэфтэрхэр, Іуэры Іуатэр куэду щ Іаджы-

1812 ГЪЭМ зэшхэм къыдагъэкlауэ щытащ «Сабий, унагъуэ таурыхъхэр» тхылъыр. Абыхэм зэхуахьэсыжа икІи художественнэу ягъэпсыжа таурыхъищэ ихуауэ щытащ тхылъым. Илъэсищ дэкІри, етІуанэ тхылъри къыкІэлъыкІуащ. ЕтІуанэм и къыдэкІыгъуэм Гриммхэр Германием я ціыкіуи я ини къаціыхуну

Гриммхэм я Іэдакъэ къыщіэкіа таурыхъхэм тращіыкІащ мультфильм куэд, ягъэуващ спекталхэр. зымыцІыхур Золушкэ, Рапунцель е ТхьэІухуд жейр! Пщащэ цІыкІухэм абыхэм зрагъэщхь, я хьэлхэр ящіэ, я къыщіэкіащ таурыхъ те-

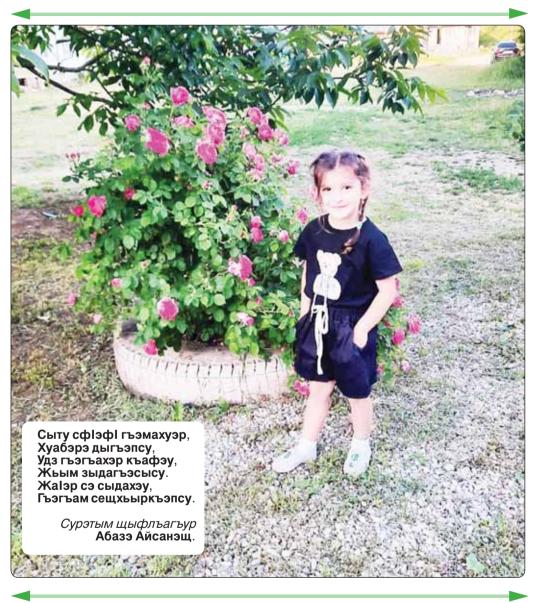

псалъэхэр жаlэрейщ. Ахэр Гриммхэ Якобрэ Вильгельмэ я псысэ лыхъужьхэш. «Бремен-джэгуакіуэхэр», «Король-ВынджьакІэ», «Гном-щхьэгъум», «Зэшиш», «Королыкъўэ-Хьэндыркъуакъуэ», нэгъуэщІ куэди лъэпкъ Іэджэм я бзэкіэ зэрадзэкІащ, адыгэбзэри абыхэм яшышш.

лъыджэ куэд. Ауэ абыхэм я закъуэкъым зэлэжьар. Нэмыцэбзэм и лексикэмрэ и грамматикэмрэ теухуауа куэд яхузэфіэкіаш. Гриммхэм зэхагъэуваш нэмыцэбзэм и псалъалъэ.

фыкъеджэт ЦІыкІураш, зэридзэкlavэ Нало 3ayp «ТхьэкІумэкІыхьымрэ цыжьбанэмрэ» псысэм. Абы фиу-Гримм зэшхэм я Іэдакъэ щиинущ, фигъэдыхьэшхынущ, фигуми къинэнущ.

Сабий тхакІуэхэр

Мамкъутей

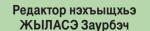
Мамкъутейр щы ізш ижь-ижьыж лъан тхьэмбылыфэу, гъуэжьу, хужьу, фіыцізу. **дэрэ. Жэз, мывэ лъэхъэнэхэм щыщ** Абы витамин А, С-хэр, кальций, калий куэду къут жыли къагъуэтыжауэ щытауэ жаlэ.

ДИ ЭРЭМ ипэкІэ пасэрей урым щІэныгъэлІ Плиний Нэхъыжьыр мамкъутым тепсэлъытащ ди эрэм ипэкіэ 3-нэ ліэщіыгъуэм Крит шыжынымкІи сэбэпт. Пасэрей Урысейм мамкъутыр къэсащ Долгорукий Юрий и теты-

Мамкъутыр щыІэщ зэмыфэгъуу: плъыжьу,

хьэпшып къатіэщіыжахэм ящіыгъуу мам- хэлъщ. Мамкъутыр ціыкіухэм яфіэфі дыдэщ. Ар икІи ягъавэ, шхыным халъхьэ, ІэфІыкІэхэр къыхащІыкІ. Зы мамкъутейм мамкъут килограммым щІигъу къыпокІ. Чыцэм и гъэгъахэр зэрегъэзыхам и фІыгъэкІэ, бжьэхэр абы хьыгъащ. Мамкъутейхэр къыщагъуэтауэ щы- уэшх къыщешхым дежи потІысхьэф, зы чыцэм фо килограмм 70-м нэблагъэ къыпахытІыгум. Урымхэм ар къагъэсэбэпырт хыф. Бжьэхэм я фІыгъэ йокІ езы чыцэми, псчэм ире взэуи, блэ зэуам щхъухьыр къыхэ- ахэр нэхъыбэрэ тетвысхьэху, абы мамкъут нэхъыбэу къыпокІэ. Мамкъутейхэр нэхъыбэу къыщок Урысейм. Абы и ужьым итщ Америкэмрэ Сербиемрэ.

ХЬЭГЪЭБАНЭ Залинэ.

Редколлегием хэтхэр: ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщI-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), шокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн,

Нэщіэпыджэ Замирэ,

Чэрим Марианнэ, Щхьэ-

щэмыщі Изэ.

ТЕЛЕФОНХЭР:

редактор нэхъыщхьэм, секретарым -42-56-19 унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщіапіэр: 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

ТхьэкІумэкІыхьымрэ цыжьбанэмрэ

Мы псысэр фэ фи фІэщ хъуну къыщІэкІынкъым. Ауэ сэ си дадэм ар щијуэтэжкіэ, жиІэ хабзэт:

- Псысэр пцІы защІэкъым. Абы пэжи хэтщ. Арыншамэ, сыт щхьэкІэ яІуэтэнт ахэр шыхум?

Мы псысэм къызэрыщІидзэр мыпхуэдэут...

ЕУЭРИ, зэгуэрым дыгъэпс махуэ бзыгъэу, цыжьбанэр и унэ бжэlупэм lутт жеlэ, и lитІыр и ныбащхьэм щызэпрыдзарэ дзапэ уэрэди жиlэу.

Дзапэ уэрэдыр жиlэу здэщытым, занщізу игу къокі: «СыкІуэнщи губгъуэм, балыджэм сеплъынщ. Си гуащэм, цыжьбанэ анэжьым, сабийхэр игъэпскІыху - ихуэпэхукІэ, губгъуэми сынэсынщи, унэми сыкъэсыжынщ».

Цыжьбанэр йожьэри, здэкІуэм, тхьэкІумэкІыхым хуозэ, ари губгъуэм кІуэрт и къэбыстэ хьэсэм еплъыну Цыжьбанэм къелъагъу

тхьэкіумэкіыхьыр, щхьэщэ хуещІри, щыгуфІыкІыу жреіэ: - Уузыншэмэ, зиусхьэн тхьэ-

кІумэкІыхь! Дауэ фыпсэурэ? ТхьэкІумэкІыхьым Іейуэ зигъэкъырт, пагэт. Нэмыс хэлъу цыжьбанэм сэлам кърихыжыным ипіэкіэ, и щхьэр ищіри, Іэдэбыншэу къепсэлъащ:

СлІо, цыжьбанэ, нэхумыщым губгъуэр къыщ і эбущыхьыр?

къыдэкІащ, - жи цыжьбанэм. - Уи нэгу зебгъэужьынуи? - и пащІэкІэм къыщІогуфІыкІ тхьэкІумэкІыхьыр.

- Си нэгу зезгъэужьыну сы-

- Уэлэхьи, а уи лъакъуэжь цІыкІухэм жыжьэ уахьыну фэ езмыплъ. А псалъэхэр цыжьбанэм и

гум зэпхидзащ. ФІэфІтэкъым абы и лъакъуэ къуаншэжь цІыкІухэр кърахъуэну.

- Уа, уимыгугъэжу пІэрэ уэ а уи тхьэкlумэкlыхь лъакъуэхэр нэхъыфІу, нэхъ псынщІэу зежэу? - йоупщІ ар тхьэкІумэкІыхьым. Абы шэч хэлъкъым, - жи

тхьэкіумэкіыхьым. - НтІэ, укъыздэжэн? - ар-

гуэру йоупщІ цыжьбанэр. Уэ сыкъыбдэжэуи? - жи тхьэкіумэкіыхьым ауан къишlv. - Си дыхьэшхын къомыгъакІуэт иджы! А уи лъакъуэ къуаншэжь ціыкіухэмкіэ сэ укъыстежуи?

Плъагъункъэ, - жи цыжьбанэм. - Плъагъункъэ сыкъыптежауэ.

Накіуэт тіэ дыщіэгъапхъуэт! - жи тхьэкІумэкІыхьым. Зэ умыпіащіэт, - жи цыжьбанэм. - ЯпэщІыкІэ сыкІуэжынщи, пщэдджыжьышхэ сщІынщ, сыхьэт ныкъуэ нэхъ дэмыкіыу сыкъэсыжынщи, итІанэ къыздэжэ. Хъункъэ?

Игъэзэжауэ мэкІуэж цыжьбанэр. Гупсысэурэ мэкіуэж: «ТхьэкІумэкІыхьыр, дауи, сэ нэхърэ нэхъ жэрщ. Ауэ ар делэщ, сэ сыгубзыгъэщ. Сэ бзаджагъэкІэ сыте-

Цыжьбанэр къосыжри и фызым жреіэ:

- Зыхуапэ псынщІэу, си гъусэу губгъуэм унэмыкІуэу хъунукъым.

- Сыт къэхъуар? – жи цыжьбанэ анэжьым.

- ТхьэкІумэкІыхьым сэрэ баз дызэпихьащ, дыкъызэдэжэу къытежым деплъыну. Сэ тхьэкІумэкІыхьым сыкъытемыжу хъунукъым, ауэ абыкІэ укъыздэІэпыкъун хуейщ.

ЖыпІэр сыт, на, делэ ухъужа? - къэуІэбжьащ цыжьбанэ анэжьыр. Дауэ уэ тхьэкІумэкІыхьым укъызэрыдэжэнур? Тхьэ, занщІэу къыптемыжым!

- Абы уи Іуэху хэлъкъым, - жи цыжьбанэм. - Зыхуапи накіуэ. Сэ сщіэр сощіэж. Фызым зихуапэри цыжь-

банэм щІыгъуу кІуащ губ-Здэкіуэм, цыжьбанэм жреіэ и фызым:

- ТхьэкІумэкІыхьым дэрэ мис мы губгъуэ кіыхьым дыщызэдэжэнущ. Ар зы вагъымбэкъум дэту, сэ нэгъуэщІ вагъымбэкъум сыдэту. Уэ, фыз,

губгъуэкІэм деж къэув, си вагъымбэкъум удэту. ТхьэкlумэкІыхьыр къызэрыплъагъуу нэгуо, «сэ сыкъэсакІэщ уи

япэ!» - жыlи. Къыбгурlуа? - Къызгурlуащ, - жи фызым. Еуэри, апхуэдэу ящІащ. Цыжьбанэм и гуащэр ишэри, вагъымбэкъум деж къигъэуващ, езым къигъэзэжри, тхьэкІумэкІыхьыр къыщигъэнам деж къекіуэліэжащ.

- НтІэ, дызэдилърэ? - жи тхьэкіумэкіыхьым.

- Накіуэ, ныщіэпхъуэ, - жи цыжьбанэм. Щхьэж и вагъымбэкъум

кІуэри дэуващ. - Зы, тlу, щы! – жеlэри мэгуо

тхьэкІумэкІыхьыр. ТІури я лъэ къызэрихькіэ йолъ.

Цыжьбанэм лъэбакъуэ зыщыплІ ижри, хуэмурэ къэкІуэжри, и піэ итіысхьэжащ. Щысщ зегъэпсэхури. Тхьэкіумэкіыхьыр мажэри мажэ. ВагъымбэкъукІэм ныщыблагъэм, цыжьбанэ анэжьыр къогуо:

- Сэ сыкъэсакІэщ уи япэ! -

Цыжьбанэмрэ цыжьбанэ анэжьымрэ зэщхьыркъабзэт пхузэхэмыгъэкІыу. ТхьэкІумэкІыхьым егъэщІагъуэ цыжьбанэр къызэрыпежьар.

- Иджы дыкъыздикlамкlэ дыгъэгъази, аргуэру дызэдэгъажэ. - жи абы, цыжьбанэ анэжьым жриГэу. - Зы, тІу,

Егъэзэж тхьэкІумэкІыхьми, нэхъ псынщІэжу мэцІыв, цыжьбанэ анэжьыр и пІэ къинэжауэ исщ.

ТхьэкІумэкІыхьыр вагъымбэкъупэм нэблэгъэжауэ,

цыжьбанэ гуэрыр къогуо: - Сэ уи япэ сыкъэсыжащ!

Нэхъ Іеижу егъэщІагъуэ ар тхьэкІумэкІыхьым. - Иджыри зэ дызэдигъэ-

лъыж, - къолъэІу ар цыжьбанэм Ерэхъу, - жи цыжьбанэми.

Ухуеймэ, иджыри дызэдэжэнш Аргуэру къызэдожэ.

Мис апхуэдэурэ губгъуэм и кІыхьагъкІэ ирижэ кърижэжурэ, тхьэкіумэкіыхьыр блыщірэ щэрэ жащ.

Зэпымыччи цыжьбанэр къытежырт.

ТхьэкІумэкІыхьыр вагъымбэкъум и пэм къызэрыблэгъэжу, цыжьбанэр абы егуоурт: «Сэ уи япэ сыкъэсакІэщ!» жиІэурэ.

ТхьэкІумэкІыхьым игъэзэвагъымбэкъукІэм къыщыблагъэкІэ, цыжьбанэ анэжь гуэрыр къегуоурт: «Сэ уи япэ сыкъэсакІэщ!» - жи-Іэурэ. БлыщІрэ епліанэ жэгъуэм тхьэкlумэкlыхьыр губкъэукІуриящ.

Зэзыдзэкіар НАЛО Заурщ.

лий; 9. Хъэуан; 10. КъыпцІэ.

Жэуапхэр: Екіуэкіыу: 4. Хъарбыз; 7. МыІэрысэ; 8. Ба-

Къехыу: 1. Жызум; 2. Щхъырыб; 3. Санэ; 5.

АФІЭУНЭ Лиуан

Санэмрэ жызумеймрэ

Санэ, санэ, ЦІыкіунитіэ, Іэмпіэ, Іэмпіэ. Іэмпіэ кіэщі. Къыздэплъей уэ ТІэкіунитіи, Нэхъ ины уэу ЗыкъэшэшІ. -Хьэуэ, хьэуэ, Жызумей, Сабий цІыкІухэр Зэзгъэхъуапсэу Ин сыхъуну Сыхуэмей!

ХЬЭТУ Пётр

Балией

Ди шыгъуэгум

щыгъэгъащ Балией хужьыпсу. Нобэ сэри щыстІэгъащ Джанэ хужь щІэрыпсу. Сыдэпщейри жыг

гъэгъам Щыщ сыхъуащ хужьыгъэм. ЩІищыкіащ дурэшу

хъуар Нанэ, сыкъилъыхъуэу. Зым си кІуапІэр

къимыщІэнт Хьэр къыкъуэмыжамэ. Мыщэ, гуфізу, къызобэн, Сыкъигъуэтыжауэ.

ГЪУБЖОКЪУЭ Лиуан

Къэрабэ

Уарэ, мы къэрабэр Зэрыхьэлэмэт: Дыгъэм къигъэхуабэм, И напіэр еіэт.

Дыгъэм зыдегъазэ, Абы щогуфіыкі. Дыгъэр зэрыкъухьэу И нэр щоункіыфіыкі.

ЦІыхум ещхьыркъабзэу Ари мэжеиж. Дыгъэр къыщыщІэкІым.

ГуфІэу къоушыж.

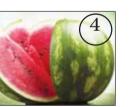
Пхъэщхьэмыщхьэхэм ятеухуа псальэзэблэдз

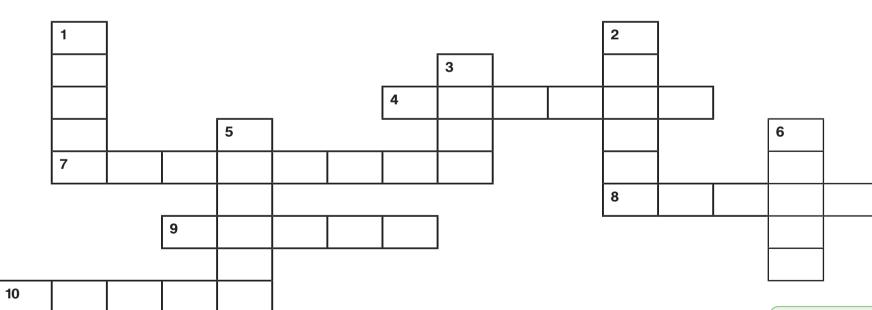

Хуэрэджэ; 6. Хьэиуэ.

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм

и 19-м Печатым и хуитыныгъэр

хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъ-

къэр щіыналъэ Іуэхущіапіэм

ятхащ

ПИ № ТУ07-00117-м щІэту.

Индексыр П 5894

Тиражыр 1.731

Заказыр №1517

(12+)

Теддзэ

тхыгъэхэм

къыщыхьа бжыгъэхэм, къы-

щаіэта іуэхугъуэхэм я пэжа-

гъымкіэ ахэр зытхахэм нэсу

жэуап яхь. Авторхэмрэ редак-

цэмрэ я Іуэху еплъыкіэр зэте-

Газетыр Іа тезыдзахэм яхуэ-

хьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м

федеральнэ пощт зэпыщІэ-

ныгъэхэмкІэ и управленэм.

Тел.: 76-01-28, 76-01-10

хуэ зэпыту щыткъым.

МЫ КЪЫДЭКІЫГЪУЭМ ЕЛЭЖЬАХЭЩ:

жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дыщэкі Соня, редактору Нэщіэпыджэ Замирэ, корректорхэу Инэрокъуэ Азэмэт (3, 4-нэ нап.), Нэужьокъуэ Заирэ (1, 2-нэ нап.)

Компьютеркіэ газетым и теплъэр ящіащ Щомахуэ Марьянэ, Мэлбахъуэ Анжелэ..

Сурэтхэм елэжьар Бицу Жан-

«Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ.

Зэхэзылъхьар

БИЦУ Жаннэщ.

край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А Газетым Іэ традзэн

357600, Ставрополь

хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокі.